

پایش محیط کسب‌وکار ایران در زمستان ۱۳۹۲
ارزیابی ۲۸۳ شکل اقتصادی سراسر کشور
از مؤلفه‌های ملی محیط کسب‌وکار در ایران

معاونت پژوهش‌های اقتصادی
دفتر: مطالعات اقتصادی

کد موضوعی: ۲۲۰
شماره مسلسل: ۱۳۷۵۶
تیرماه ۱۳۹۳

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	چکیده
۲.....	مقدمه
۳.....	روش‌شناسی گزارش پایش محیط کسب‌وکار ایران
۶.....	ارزیابی ۲۸۳ تشکل اقتصادی سراسر کشور از مؤلفه‌های ملی محیط کسب‌وکار در زمستان ۱۳۹۲
۱۲.....	نتایج ارزیابی پایش محیط کسب‌وکار ایران در زمستان ۱۳۹۲
۱۷.....	پاسخ تشکل‌های اقتصادی به دو سؤال ویژه زمستان ۱۳۹۲
۱۹.....	پیوست‌ها
۳۱.....	منابع و مآخذ

پایش محیط کسب‌وکار ایران در زمستان ۱۳۹۲
ارزیابی ۲۸۳ تشکل اقتصادی سراسر کشور از مؤلفه‌های
ملی محیط کسب‌وکار در ایران

چکیده

گزارش‌های فصلی پایش محیط کسب‌وکار ایران از تابستان ۱۳۸۹ به‌طور مستمر توسط مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی با همکاری تشکل‌های اقتصادی سراسر کشور تهیه و منتشر می‌شود. این گزارش‌ها، ارزیابی تشکل‌های اقتصادی ایران از مؤلفه‌های ملی محیط کسب‌وکار در ایران را ارائه می‌کند. براساس پاسخ ۲۸۳ تشکل اقتصادی از سراسر کشور به پرسشنامه این گزارش، برآیند (میانگین وزنی) ارزیابی ۲۱ مؤلفه ملی محیط کسب‌وکار ایران در زمستان ۱۳۹۲، ۵/۷۵ از ۱۰ (۱۰ بدترین ارزیابی) است که اندکی بهتر از ارزیابی پاییز ۱۳۹۲ (با میانگین ۵/۸۹) می‌باشد، همچنین در مقایسه با فصل مشابه سال قبل (زمستان ۱۳۹۱ با میانگین ۵/۹۳ از ۱۰)، بهتر ارزیابی شده است.

این ارزیابی نشان می‌دهد از نظر تشکل‌های اقتصادی مشارکت‌کننده در تهیه این گزارش، مجموعاً ارزیابی مؤلفه‌های ملی محیط کسب‌وکار در ایران طی زمستان ۱۳۹۲ همچنان در وضعیت بدتر از متوسط (۵/۷۵ از ۱۰) قرار داشته است. در این مطالعه، به‌ترتیب سه مؤلفه «مشکل دریافت تسهیلات از بانک‌ها»، «ضعف بازار سرمایه در تأمین مالی تولید و نرخ بالای تأمین سرمایه از بازار غیررسمی» و «بی‌ثباتی در قیمت مواد اولیه» مجموعاً بدتر از بقیه مؤلفه‌ها ارزیابی شده‌اند. همچنین مؤلفه‌های «ضعف زیرساخت‌های تأمین برق»، «ضعف زیرساخت‌های حمل‌ونقل» و «تعرفه پایین کالاهای وارداتی و رقابت غیرمنصفانه محصولات رقیب خارجی در بازار» نسبت به سایر مؤلفه‌ها در زمستان ۱۳۹۲ بهتر ارزیابی شده‌اند.

تشکل‌های اقتصادی استان‌های البرز، مازندران، آذربایجان غربی و ایلام، به‌ترتیب با میانگین ارزیابی ۷/۱۵، ۶/۷۶، ۶/۷۴ و ۶/۷۲ مجموعاً ارزیابی بدتر و تشکل‌های اقتصادی استان‌های گیلان، خوزستان، سیستان و بلوچستان و یزد به‌ترتیب با میانگین ارزیابی ۴/۸۷، ۵/۳۱، ۵/۳۹ و ۵/۴۰ مجموعاً ارزیابی بهتری نسبت به سایر استان‌ها از وضعیت مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار در زمستان ۱۳۹۲ ارائه کرده‌اند.

در پرسشنامه مربوط به این مطالعه، دو سؤال درباره مهم‌ترین مسائل روز کسب‌وکار ایران پرسیده شد که برآیند پاسخ ۲۸۳ تشکل اقتصادی مشارکت‌کننده در این مطالعه به این ترتیب است:

سؤال ۱. به نظر شما کدام روش برای حمایت از تولید ملی مؤثرتر است؟

- حمایت‌های نقدی از محل هدفمندی یارانه‌ها (۸ درصد)
- بهبود محیط کسب‌وکار (ایجاد امنیت، رقابت و آزادی برای کسب‌وکارها) (۹۲ درصد)

سؤال ۲. به نظر شما دولت در اجرای فاز دوم هدفمندی یارانه‌ها، کدام راه را انتخاب کند؟

- نرخ حامل‌های انرژی را حداکثر ۳۰ درصد افزایش دهد، بدون کمک مالی به تولیدکنندگان (۳۹ درصد)
- نرخ حامل‌های انرژی را بیش از ۳۰ درصد افزایش دهد با کمک مالی به تولیدکنندگان (۶۱ درصد)

مقدمه

مؤلفه‌های ملی محیط کسب‌وکار، مجموعه عواملی هستند که به‌طور مشترک بر اداره و عملکرد همه بنگاه‌ها در جامعه مورد مطالعه اثر می‌گذارند، اما تقریباً خارج از کنترل مدیران بنگاه‌ها هستند. محیط کسب‌وکار عمدتاً در حوزه بنگاه‌های کوچک و متوسط بررسی و مطالعه می‌شود، زیرا بنگاه‌های بزرگ تاحدودی می‌توانند با صرف هزینه‌هایی مانند تبلیغات برای تغییر فرهنگ مصرفی و یا عملیات لابی در محافل سیاستگذار، عوامل خارجی مؤثر بر اداره و عملکرد بنگاه‌هایشان را مهار کنند، اما بنگاه‌های کوچک و متوسط چنین قابلیتی ندارند و به همین دلیل بهبود محیط کسب‌وکار برای بنگاه‌های کوچک و متوسط اهمیت زیادی دارد.

گزارش حاضر، سیزدهمین گزارش مستمر فصلی است که براساس «ادراک‌سنجی»^۱ تشکل‌های اقتصادی در سراسر کشور از وضعیت ۲۱ مؤلفه محیط کسب‌وکار ایران در یک دوره سه‌ماهه تهیه می‌شود.

مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار در این گزارش طی زمستان ۱۳۸۸ تا بهار ۱۳۸۹ به روش دلفی با مشارکت ۸۰ تشکل اقتصادی سراسری به‌دست آمده است. مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار در این گزارش‌ها به اقتضا و تناسب با شرایط اقتصاد ایران شناسایی و تعریف شده‌اند و با شاخص‌های مشهور بین‌المللی نظیر شاخص «انجام کسب‌وکار»^۲ بانک جهانی^۱ یا گزارش جهانی رقابت‌پذیری^۲ تفاوت‌هایی دارند.

در بخش اول این گزارش، ارزیابی تشکل‌های اقتصادی از وضعیت مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار

در ایران طی زمستان ۱۳۹۲ ارائه می‌شود. در این بخش، اختصاص نمره ۱۰ به هر مؤلفه به منزله بدترین ارزیابی از وضعیت آن مؤلفه بر محیط کسب‌وکار است و نمره ۱، به این معنی است که آن مؤلفه در دوره مورد بررسی، بر عملکرد یا اداره بنگاه‌های تحت پوشش تشکل ارزیابی‌کننده، تأثیر نداشته است.

در بخش دوم این گزارش پاسخ تشکل‌های مشارکت‌کننده به ۲ سؤال خاص مربوط به دوره زمانی تهیه این تحقیق در زمستان ۱۳۹۲ ارائه شده است.

روش‌شناسی گزارش پایش محیط کسب‌وکار ایران

گروه مطالعات محیط کسب‌وکار در مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در ابتدای تشکیل در زمستان ۱۳۸۸، براساس تعریف «محیط کسب‌وکار»، از حدود ۸۰ تشکل اقتصادی سراسر کشور شامل اتاق‌های بازرگانی صنایع و معادن، انجمن‌های مدیران صنایع، شوراهای اصناف، خانه‌های صنعت و معدن و کانون‌های عالی کارفرمایی، درخواست کرد تا «عواملی که بر عملکرد و اداره بنگاه‌های زیرمجموعه خود مؤثر؛ اما خارج از کنترل مدیران بنگاه‌ها هستند»^۱ را معرفی کنند. طی سه مرحله نظرخواهی مکرر با روش دلفی از جامعه آماری یاد شده، در طول بهمن‌ماه ۱۳۸۸ تا خردادماه ۱۳۸۹، مجموعاً ۲۲ عامل یا مؤلفه محیط کسب‌وکار ایران شناسایی شد.

در تدوین این مؤلفه‌ها تلاش شد هر مؤلفه با تعابیری معرفی شود تا حداکثر مفاهمه و برداشت از مفهوم هر مؤلفه میان تدوین‌کننده، خوانندگان گزارش و نیز ارزیابی‌کنندگان هر مؤلفه ایجاد شود. به همین دلیل برخی مؤلفه‌ها با عباراتی نسبتاً مفصل توصیف شده‌اند. درحالی که مؤلفه‌های مشابه در گزارش‌های بین‌المللی با عبارات کوتاه‌تری معرفی می‌شوند، در این گزارش‌ها هر مؤلفه از چندین نماگر تشکیل شده که مفاهمه و دقت آن گزارش‌ها را بیشتر کرده است.

به‌منظور محاسبه شاخص ارزیابی هر مؤلفه ابتدا میانگین نمره هر استان در هر بخش P_{ij} محاسبه شد. در فرمول زیر P_{ijk} نمره تشکل‌های اقتصادی مشارکت‌کننده (n) هر استان (i) در هر بخش (j) است و اندیس k نشان‌دهنده تشکل مورد نظر است.

$$P_{ij} = \frac{\sum_{k=1}^n P_{ijk}}{n}$$

شایان ذکر است در مواردی که میانگین نمره هر استان در هر بخش موجود نبود از برآورد آن براساس دوره‌های گذشته استفاده شد.

۱. جمله داخل گیومه، تعریف محیط کسب‌وکار (Business Environment) محسوب می‌شود.

وزن‌های استانی W_i برای محاسبه شاخص هر مؤلفه براساس سهم استان از تولید ناخالص داخلی بدون نفت کل کشور و وزن‌های بخشی S_j براساس سهم بخش از تولید ناخالص داخلی بدون نفت کل کشور محاسبه شده است. شایان ذکر است که وزن تشکل‌های اقتصادی که در بیش از یک استان شعبه داشته و ماهیت سراسری دارند^۱ با وزن ۵۰ درصد از نظر تعلق استانی لحاظ شده‌اند.

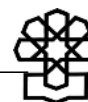
جدول ۱. وزن‌های بخشی S_j

بخش مربوطه	وزن براساس تولید ناخالص داخلی بدون نفت سال ۱۳۹۰ (درصد)
کشاورزی	۱۰/۶۸
صنعت و معدن	۳۱/۳۹
خدمات	۵۷/۹۳
جمع	۱۰۰

جدول ۲. وزن‌های استانی W_i

استان	وزن براساس تولید ناخالص داخلی بدون نفت سال ۱۳۹۰ (درصد)
آذربایجان شرقی	۱/۹۱
آذربایجان غربی	۱/۲۵
اردبیل	۰/۵۸
اصفهان	۳/۵۷
البرز	۱/۵۷
ایلام	۰/۲۷
بوشهر	۱/۶۹
تهران	۱۳/۹۷
چهارمحال و بختیاری	۰/۴۰
خراسان جنوبی	۰/۲۹
خراسان رضوی	۳/۳۰
خراسان شمالی	۰/۳۵
خوزستان	۲/۹۲
زنجان	۰/۵۲
سمنان	۰/۵۵
سیستان و بلوچستان	۰/۷۵
فارس	۲/۴۹

۱. براساس ماده (۱) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، آن دسته از تشکل‌های اقتصادی که در چندین استان کشور شعبه و عضو داشته باشند «تشکل اقتصادی سراسری» نامیده می‌شوند.

وزن براساس تولید ناخالص داخلی بدون نفت سال ۱۳۹۰ (درصد)	استان
۰/۸۵	قزوین
۰/۵۹	قم
۰/۶۱	کردستان
۱/۶۲	کرمان
۱/۰۲	کرمانشاه
۰/۲۶	کهگیلویه و بویراحمد
۰/۷۰	گلستان
۱/۲۷	گیلان
۰/۷۰	لرستان
۲/۰۲	مازندران
۱/۰۲	مرکزی
۰/۹۷	هرمزگان
۰/۸۹	همدان
۱/۰۸	یزد

*توضیح: وزن تشکل‌های کشوری براساس تولید ناخالص داخلی بدون نفت سال ۱۳۹۰ نبوده بلکه براساس نظر هیئت علمی محاسبه شاخص است.

براساس وزن‌های بخشی S_j شاخص ارزیابی هر مؤلفه در هر استان با استفاده از فرمول زیر محاسبه می‌شود.

$$I_i = \sum_{j=1}^3 S_j P_{ij}$$

و براساس وزن‌های استانی W_i شاخص ارزیابی هر مؤلفه در هر بخش با استفاده از فرمول زیر محاسبه می‌شود.

$$I_j = \sum_{i=1}^m W_i P_{ij}$$

براساس وزن‌های استانی W_i و وزن‌های بخشی S_j شاخص ارزیابی هر مؤلفه در کل با استفاده از فرمول زیر محاسبه می‌شود.

$$I = \sum_{i=1}^m \sum_{j=1}^3 W_i S_j P_{ij}$$

براساس این روابط زیر بین شاخص‌های ارزیابی هر مؤلفه برقرار است.

$$I = \sum_{j=1}^3 S_j I_j$$

$$I = \sum_{i=1}^n W_i I_i$$

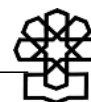
در انتها نیز میانگین شاخص‌های ارزیابی مؤلفه‌ها به‌عنوان میانگین وزنی ارزیابی تشکلهای اقتصادی مشارکت‌کننده در این مطالعه از مؤلفه‌های ملی محیط کسب‌وکار محاسبه می‌شود. از آنجا که نسبت تعداد پرسشنامه‌های معتبر دریافتی به تعداد پرسشنامه‌های ارسالی در این گزارش کم است، به همین دلیل ادعا نمی‌شود که نتایج این گزارش نظر «تشکلهای اقتصادی ایران» است، بلکه صرفاً ادعا می‌شود که این گزارش، «ارزیابی ۲۸۳ تشکل اقتصادی سراسر کشور از ۲۱ مؤلفه^۱ ملی محیط کسب‌وکار ایران در زمستان ۱۳۹۲» است.

شاخص ارزیابی مؤلفه‌ها می‌تواند به‌عنوان یک متغیر جانشین^۲ برای نشان دادن شرایط محیط کسب‌وکار ایران به‌کار رود. محاسبه شاخص بر مبنای نظر تشکلهای اقتصادی ایران به‌جای بنگاه‌ها این مزیت را دارد که تأثیر محیط درونی بنگاه‌ها بر روی ارزیابی مؤلفه‌های مورد بررسی را حداقل می‌کند و در واقع تشکلهای به‌عنوان واحدهایی که تحت تأثیر محیط درونی یک بنگاه خاص نبوده و از محیطی که بنگاه‌ها با آنها در تعامل هستند اطلاع دارند، برای محاسبه متغیر جانشین شاخص محیط کسب‌وکار ایران مناسب به‌نظر می‌رسد.

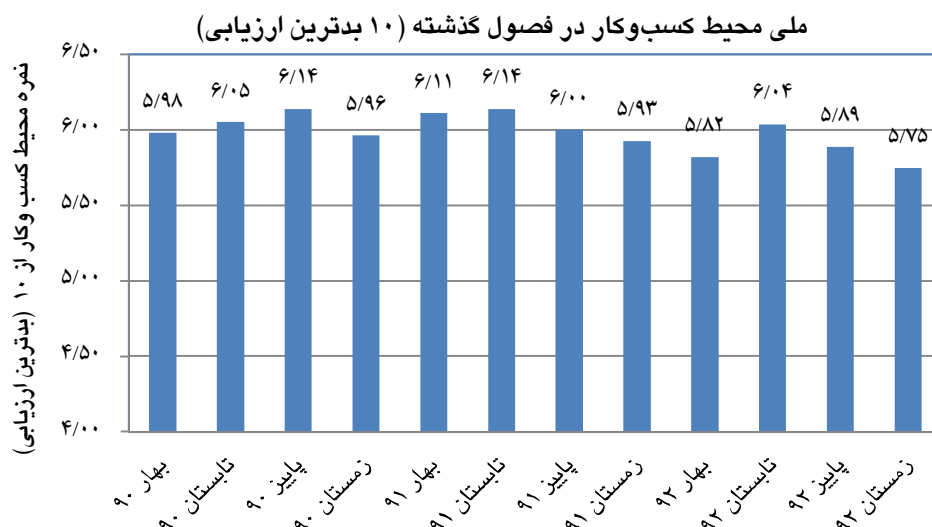
**ارزیابی ۲۸۳ تشکل اقتصادی سراسر کشور از مؤلفه‌های ملی محیط کسب‌وکار در
زمستان ۱۳۹۲**

برآیند (میانگین وزنی) ارزیابی ۲۸۳ تشکل اقتصادی مشارکت‌کننده در این مطالعه از ۲۱ مؤلفه محیط کسب‌وکار ایران در زمستان ۱۳۹۲، کمیت ۵/۷۵ از ۱۰ (عدد بزرگتر، ارزیابی بدتر) بوده است که نسبت به فصل قبل (۵/۸۹ در پاییز ۱۳۹۲) اندکی بهتر ارزیابی شده است (نمودار ۱).

۱. به‌دلیل نوسانات ارزی طی یک سال گذشته منتهی به پاییز ۱۳۹۱ و کاهش شدید ارزش ریال در این مدت، مؤلفه «تثبیت نرخ ارز با وجود تورم در داخل و ثبات قیمت‌ها در بازارهای هدف» در این گزارش حذف شد. لازم به‌ذکر است برای روزآمدسازی مؤلفه‌ها با شرایط اقتصاد ایران در سال ۱۳۹۲، مطالعاتی در حال انجام است.

نمودار ۱. مقایسه میانگین وزنی ارزیابی تشکلهای اقتصادی مشارکت‌کننده در این مطالعه از مؤلفه‌های

از نظر تشکلهای اقتصادی مشارکت‌کننده در این پیمایش نامساعدترین مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار ایران در زمستان ۱۳۹۲ به ترتیب عبارتند از: «مشکل دریافت تسهیلات از بانک‌ها»، «ضعف بازار سرمایه در تأمین مالی تولید و نرخ بالای تأمین سرمایه از بازار غیررسمی» و «بی‌ثباتی در قیمت مواد اولیه». مؤلفه‌هایی که در پایش زمستان ۱۳۹۲، مساعدتر از سایر مؤلفه‌ها ارزیابی شده‌اند نیز به ترتیب عبارتند از: «ضعف زیرساخت‌های تأمین برق»، «ضعف زیرساخت‌های حمل‌ونقل» و «تعرفه پایین کالاهای وارداتی و رقابت غیرمنصفانه محصولات رقیب خارجی در بازار».

جدول ۳، مساعدترین و نامساعدترین مؤلفه‌های ارزیابی شده توسط تشکلهای اقتصادی مشارکت‌کننده در این مطالعات طی پنج فصل منتهی به زمستان ۱۳۹۲ را نشان می‌دهد.

جدول ۴، ارزیابی تشکلهای مشارکت‌کننده از مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار را به تفکیک فصول و میانگین سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ نشان می‌دهد.

جدول ۵ نیز نتیجه ارزیابی تشکلهای اقتصادی از ۲۱ مؤلفه محیط کسب‌وکار در زمستان ۱۳۹۲ را به تفکیک استان‌ها و میانگین نهایی هر مؤلفه نشان می‌دهد.

جدول ۶ ارزیابی تشکلهای اقتصادی مشارکت‌کننده از مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار در فصول گذشته به تفکیک بخش‌های اقتصادی را نشان می‌دهد.

با گذشت ۱۲ دوره از شروع پایش‌های فصلی محیط کسب‌وکار، به تدریج می‌توان میانگین سالیانه ارزیابی تشکلهای اقتصادی از مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار را نیز ارائه داد.

با روشن شدن نتایج فصل زمستان این سلسله پایش‌ها، میانگین ارزیابی محیط کسب‌وکار ایران توسط تشکلهای اقتصادی کشور در سال ۱۳۹۲ به دست آمده است که به همراه میانگین ارزیابی سال ۱۳۹۱ در جدول ۴ ارائه شده است.

جدول ۳. مقایسه مساعدترین و نامساعدترین ارزیابی‌ها از مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار ایران در پنج فصل منتهی به زمستان ۱۳۹۲

نمره	زمستان ۱۳۹۱	نمره	بهار ۱۳۹۲	نمره	تابستان ۱۳۹۲	نمره	پاییز ۱۳۹۲	نمره	زمستان ۱۳۹۲	عنوان
۸/۰۲	بی‌ثباتی در قیمت مواد اولیه	۷/۵۵	بی‌ثباتی در قیمت مواد اولیه	۷/۸۰	مشکل دریافت تسهیلات از بانک‌ها	۷/۴۵	مشکل دریافت تسهیلات از بانک‌ها	۷/۴۶	مشکل دریافت تسهیلات از بانک‌ها	نامساعدترین مؤلفه‌های ارزیابی شده، طی ۵ فصل منتهی به زمستان ۱۳۹۲ (۱۰ بدترین ارزیابی)
۷/۵۶	مشکل دریافت تسهیلات از بانک‌ها	۷/۵۴	مشکل دریافت تسهیلات از بانک‌ها	۷/۵۳	بی‌ثباتی در قیمت مواد اولیه	۶/۹۶	ضعف بازار سرمایه در تأمین مالی تولید و نرخ بالای تأمین سرمایه از بازار غیررسمی	۶/۹۷	ضعف بازار سرمایه در تأمین مالی تولید و نرخ بالای تأمین سرمایه از بازار غیررسمی	
۷/۱۳	ضعف بازار سرمایه در تأمین مالی تولید و نرخ بالای تأمین سرمایه از بازار غیررسمی	۷/۴۴	اعمال تحریم‌های بین‌المللی علیه کشورمان	۷/۴۱	اعمال تحریم‌های بین‌المللی علیه کشورمان	۶/۷۸	اعمال تحریم‌های بین‌المللی علیه کشورمان	۶/۶۵	بی‌ثباتی در قیمت مواد اولیه	
۶/۹۴	اعمال تحریم‌های بین‌المللی علیه کشورمان	۷/۰۴	ضعف بازار سرمایه در تأمین مالی تولید و نرخ بالای تأمین سرمایه از بازار غیررسمی	۷/۱۰	ضعف بازار سرمایه در تأمین مالی تولید و نرخ بالای تأمین سرمایه از بازار غیررسمی	۶/۷۸	بی‌ثباتی در قیمت مواد اولیه	۶/۶۵	بی‌تعهدی شرکت‌ها و مؤسسات دولتی به پرداخت به موقع بدهی خود به پیمانکاران	
۳/۵۹	ضعف زیرساخت‌های تأمین برق	۳/۵۹	ضعف زیرساخت‌های تأمین برق	۳/۶۶	ضعف زیرساخت‌های تأمین برق	۳/۸۸	ضعف زیرساخت‌های تأمین برق	۳/۷۴	ضعف زیرساخت‌های تأمین برق	مساعدترین مؤلفه‌های ارزیابی شده، به ترتیب ارزیابی مساعد (عدد کوچک‌تر، وضعیت بهتر)
۴/۴۴	ضعف زیرساخت‌های حمل‌ونقل	۴/۵۸	ضعف زیرساخت‌های حمل‌ونقل	۴/۷۷	ضعف زیرساخت‌های حمل‌ونقل	۴/۸۱	ضعف زیرساخت‌های حمل‌ونقل	۴/۶۹	ضعف زیرساخت‌های حمل‌ونقل	
۴/۸۳	تمایل مردم به خرید کالاهای خارجی و تقاضای کم برای محصولات ایرانی مشابه	۴/۶۱	تعرفه پایین کالاهای وارداتی و رقابت غیرمنصفانه محصولات رقیب خارجی در بازار	۴/۸۰	ضعف نظام توزیع و مشکلات رساندن محصول به‌دست مصرف‌کننده	۵/۰۹	تعرفه پایین کالاهای وارداتی و رقابت غیرمنصفانه محصولات رقیب خارجی در بازار	۴/۷۵	تعرفه پایین کالاهای وارداتی و رقابت غیرمنصفانه محصولات رقیب خارجی در بازار	
۴/۸۵	ضعف نظام توزیع و مشکلات رساندن محصول به‌دست مصرف‌کننده	۴/۷۶	تمایل مردم به خرید کالاهای خارجی و تقاضای کم برای محصولات ایرانی مشابه	۵/۰۵	تمایل مردم به خرید کالاهای خارجی و تقاضای کم برای محصولات ایرانی مشابه	۵/۱۰	ضعف نظام توزیع و مشکلات رساندن محصول به‌دست مصرف‌کننده	۴/۸۲	ضعف نظام توزیع و مشکلات رساندن محصول به‌دست مصرف‌کننده	

جدول ۴. برآیند (میانگین وزنی) ارزیابی تشکل‌های مشارکت‌کننده از ۲۱ مؤلفه محیط کسب‌وکار ایران در زمستان ۱۳۹۲

و مقایسه با نتایج فصل قبل، فصل مشابه سال قبل و میانگین ارزیابی سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲

زمستان ۱۳۹۱	میانگین سال ۱۳۹۱	میانگین سال ۱۳۹۲	پاییز ۱۳۹۲	زمستان ۱۳۹۲	مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار (به ترتیب نامساعدترین ارزیابی در زمستان ۱۳۹۲)
۷/۵۶	۷/۷۸	۷/۵۶	۷/۴۵	۷/۴۶	مشکل دریافت تسهیلات از بانکها
۷/۱۳	۷/۱۶	۷/۰۲	۶/۹۶	۶/۹۷	ضعف بازار سرمایه در تأمین مالی تولید و نرخ بالای تأمین سرمایه از بازار غیررسمی
۸/۰۲	۷/۹۹	۷/۱۳	۶/۷۸	۶/۶۵	بی‌ثباتی در قیمت مواد اولیه
۶/۷۶	۶/۶۳	۶/۶۵	۶/۵۹	۶/۶۵	بی‌تعهدی شرکت‌ها و مؤسسات دولتی به پرداخت به‌موقع بدهی خود به پیمانکاران
۶/۹۴	۷/۰۳	۷/۰۴	۶/۷۸	۶/۵۵	اعمال تحریم‌های بین‌المللی علیه کشورمان
۶/۵۰	۶/۷۱	۶/۵۰	۶/۶۳	۶/۴۳	وجود مفساد اقتصادی در دستگاه‌های حکومتی
۶/۴۲	۶/۴۶	۶/۴۳	۶/۴۵	۶/۲۳	نرخ بالای بیمه اجباری نیروی انسانی
۶/۶۴	۶/۶۸	۶/۳۳	۶/۳۴	۶/۰۷	بی‌ثباتی قوانین و مقررات مربوط به تولید و سرمایه‌گذاری
۵/۹۰	۵/۹۰	۵/۹۳	۶/۱۱	۵/۹۵	ضعف دادسراها در رسیدگی مؤثر به شکایت‌ها و اجبار طرف‌های قرارداد به انجام تعهدات
۶/۳۱	۶/۶۷	۶/۲۱	۶/۲۳	۵/۹۳	قیمتگذاری غیرمنطقی محصولات تولیدی توسط دولت و نهادهای حکومتی
۵/۶۷	۵/۹۲	۵/۹۵	۵/۷۹	۵/۷۶	محدودیت قانون کار در تعدیل و جابجایی نیروی کار
۵/۵۹	۵/۵۷	۵/۶۲	۵/۷۹	۵/۶۵	تولید کالاهای غیراستاندارد، تقلبی و عرضه نسبتاً بدون محدودیت آن به بازار
۵/۵۱	۵/۹۴	۵/۶۰	۵/۵۲	۵/۵۵	زیاد بودن تعطیلات رسمی
۵/۴۶	۵/۴۹	۵/۳۷	۵/۵۳	۵/۳۹	عرضه کالاهای خارجی قاچاق در بازار داخلی
۵/۳۶	۵/۴۷	۵/۳۹	۵/۳۷	۵/۳۸	برگشت چک‌های مشتریان و همکاران
۵/۸۳	۵/۸۰	۵/۴۳	۵/۲۶	۵/۲۳	موانع تعرفه‌ای صادرات محصولات و واردات مواد اولیه
۴/۸۳	۵/۰۲	۴/۹۸	۵/۲۰	۴/۸۹	تمایل مردم به خرید کالاهای خارجی و تقاضای کم برای محصولات ایرانی مشابه
۴/۸۵	۵/۰۷	۴/۸۹	۵/۱۰	۴/۸۲	ضعف نظام توزیع و مشکلات رساندن محصول به‌دست مصرف‌کننده
۵/۱۱	۵/۲۷	۴/۸۹	۵/۰۹	۴/۷۵	تعرفه پایین کالاهای وارداتی و رقابت غیرمنصفانه محصولات رقیب خارجی در بازار
۴/۴۴	۴/۶۶	۴/۷۱	۴/۸۱	۴/۶۹	ضعف زیرساخت‌های حمل‌ونقل
۳/۵۹	۳/۷۱	۳/۷۲	۳/۸۸	۳/۷۴	ضعف زیرساخت‌های تأمین برق
۵/۹۳	۶/۰۴	۵/۸۷	۵/۸۹	۵/۷۵	میانگین کل (وزنی)

جدول ۵. ارزیابی ۲۹۰ تشکل اقتصادی کل کشور از مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار در زمستان ۱۳۹۲ به‌ترتیب بدترین تا بهترین مؤلفه ارزیابی شده به تفکیک استان‌ها

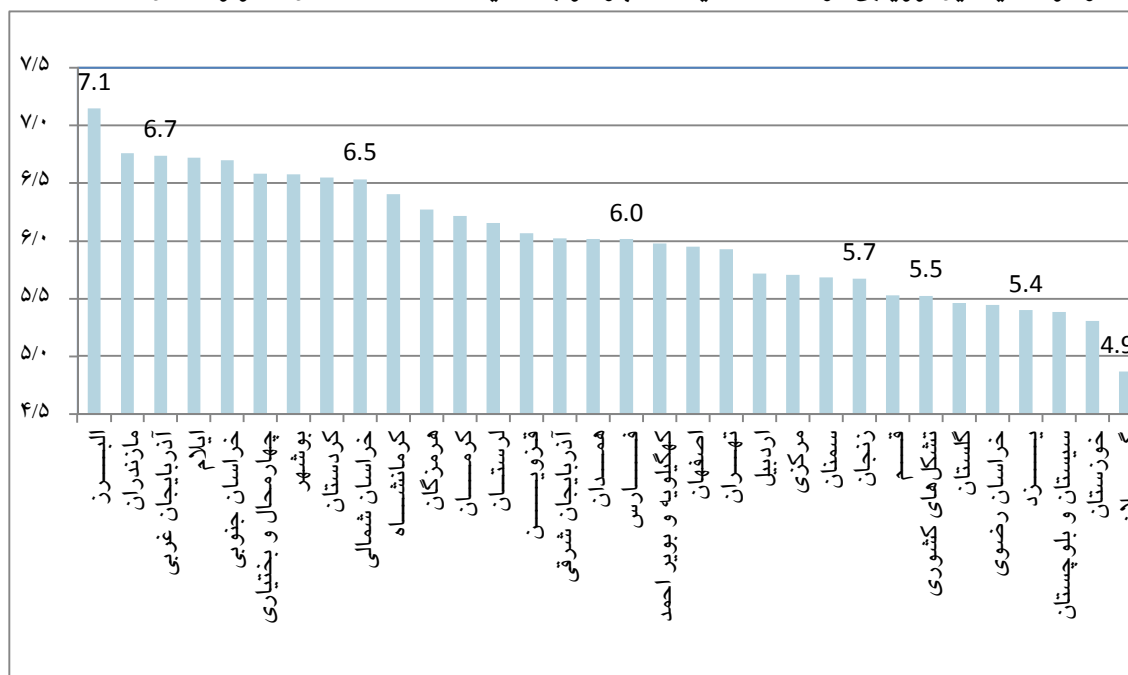
عنوان	بهره‌بر	مازندران	آذربایجان غربی	ایلام	خراسان جنوبی	چهارمحال و بختیاری	بوشهر	کرستان	خراسان شمالی	کرمانشاه	هرمزگان	کرمان	لرستان	قزوین	آذربایجان شرقی	همدان	فارس	گیلان و بویراحمد	اصفهان	تهران	اردبیل	مرکزی	سمنان	زنجان	قم	شکوه‌های کشور	گلستان	خراسان رضوی	یزد	بلوچستان	سیستان و بلوچستان	خوزستان	گیلان	میانگین		
تعداد تشکل‌های مشارکت‌کننده	۴	۷	۳	۳	۴	۴	۵	۴	۴	۴	۴	۶	۹	۸	۱۰	۶	۸	۵	۹	۱۱	۴	۷	۸	۴	۳	۵	۱۲	۹	۵	۷	۸	۸	۸	۸		
مؤلفه‌ها (به‌ترتیب ارزیابی نامساعد)	۹/۳۷	۸/۳۱	۷/۷۲	۹/۵۸	۶/۹۷	۶/۸۵	۷/۳۹	۸/۱۲	۸/۳۳	۸/۵۰	۷/۵۸	۸/۴۸	۷/۸۲	۷/۶۷	۷/۷۴	۸/۲۰	۷/۳۷	۷/۴۲	۷/۷۱	۷/۱۹	۷/۱۹	۹/۴۷	۸/۰۰	۷/۳۱	۶/۷۸	۶/۲۶	۵/۶۹	۸/۵۰	۷/۰۴	۸/۰۵	۷/۳۵	۶/۶۰	۷/۷۴	۷/۷۴		
مشکل دریافت تسهیلات از بانکها	۸/۹۸	۷/۷۹	۷/۷۱	۷/۶۸	۸/۲۲	۸/۱۲۲	۷/۸۴	۷/۳۰	۶/۸۷	۶/۶۲	۷/۱۳	۷/۰۲	۸/۶۵	۵/۹۸	۵/۹۴	۷/۳۴	۷/۰۱	۸/۴۰	۷/۶۳	۶/۸۸	۶/۸۷	۷/۳۳	۵/۹۱	۶/۱۸	۶/۹۹	۶/۳۱	۵/۷۶	۶/۶۴	۷/۰۳	۷/۰۳	۵/۴۹	۵/۴۹	۷/۰۸	۷/۰۸		
ضعف بازار سرمایه در تأمین مالی...	۷/۱۳	۷/۴۱	۷/۳۳	۶/۹۶	۷/۸۴	۶/۰۵	۶/۸۵	۷/۹۰	۸/۱۸	۸/۵۵	۶/۱۴	۵/۵۲	۷/۴۲	۷/۰۵	۶/۸۳	۷/۳۰	۷/۵۱	۶/۲۰	۸/۱۴	۶/۹۹	۵/۴۵	۶/۷۴	۷/۷۴	۶/۸۵	۷/۵۶	۶/۹۷	۷/۲۲	۶/۷۸	۶/۰۴	۵/۸۱	۴/۷۴	۶/۹۳	۶/۹۳	۶/۹۳		
بی‌ثباتی در قیمت مواد اولیه	۶/۹۰	۶/۴۶	۷/۲۴	۶/۹۰	۷/۳۸	۸/۳۲	۷/۱۱	۷/۸۸	۶/۲۱	۸/۳۵	۷/۲۴	۵/۶۸	۷/۷۷	۶/۶۹	۶/۴۹	۷/۷۳	۷/۶۱	۸/۹۸	۶/۷۶	۶/۲۳	۶/۱۸	۶/۹۰	۶/۰۲	۵/۹۹	۶/۰۱	۶/۶۹	۶/۴۶	۵/۶۲	۶/۴۲	۷/۰۱	۵/۲۰	۵/۲۰	۶/۸۷	۶/۸۷		
بی‌ثباتی شرکتها و مؤسسات دولتی به پرداخت به‌موقع بدهی خود به...	۵/۵۸	۷/۰۰	۷/۳۴	۹/۱۲	۷/۲۵	۶/۰۱	۶/۳۷	۷/۳۶	۸/۳۸	۸/۷۵	۶/۹۹	۷/۰۴	۶/۹۴	۷/۳۶	۷/۰۵	۶/۹۰	۶/۹۰	۵/۳۳	۶/۴۰	۷/۲۶	۶/۷۵	۵/۹۸	۷/۷۵	۵/۷۴	۷/۵۷	۵/۵۶	۵/۸۸	۷/۱۹	۵/۹۱	۵/۹۱	۶/۴۵	۶/۸۳	۶/۸۳	۶/۸۳		
وجود مفاسد اقتصادی در...	۶/۴۵	۷/۲۶	۶/۸۵	۶/۷۰	۷/۷۵	۶/۸۵	۷/۳۰	۶/۲۵	۶/۴۵	۷/۹۱	۵/۸۴	۸/۰۲	۷/۷۰	۷/۰۶	۶/۱۲	۷/۰۸	۷/۲۷	۸/۶۷	۵/۹۲	۶/۴۰	۶/۲۹	۷/۵۴	۶/۶۹	۵/۵۷	۵/۰۷	۶/۵۷	۶/۴۸	۵/۸۰	۷/۳۶	۵/۴۹	۵/۳۲	۵/۳۲	۶/۶۵	۶/۶۵	۶/۶۵	
نرخ بالای بیه اجباری نیروی انسانی	۸/۷۴	۷/۹۲	۷/۹۵	۶/۴۰	۷/۹۴	۷/۳۴	۶/۵۶	۶/۱۰	۷/۹۵	۶/۴۲	۴/۷۷	۵/۳۹	۶/۳۸	۶/۶۶	۶/۲۸	۷/۵۵	۵/۶۲	۶/۶۳	۶/۹۶	۷/۱۹	۵/۵۷	۶/۴۶	۵/۶۳	۶/۰۲	۶/۲۸	۵/۵۷	۶/۲۸	۵/۸۰	۵/۲۶	۵/۲۶	۵/۲۶	۵/۲۶	۵/۲۶	۶/۴۳	۶/۴۳	
بی‌ثباتی قوانین و مقررات ...	۷/۹۹	۶/۶۶	۸/۲۸	۶/۷۲	۵/۸۷	۶/۰۷	۷/۰۷	۵/۵۷	۶/۹۶	۶/۹۹	۶/۷۵	۶/۱۴	۶/۶۶	۶/۲۸	۵/۹۶	۷/۵۹	۵/۸۸	۵/۸۹	۶/۷۴	۶/۷۶	۶/۹۱	۶/۵۱	۵/۵۱	۵/۶۷	۵/۶۶	۵/۶۷	۵/۸۳	۵/۵۹	۷/۵۹	۵/۲۳	۷/۵۹	۶/۱۳	۶/۱۳	۶/۱۳		
ضعف باسرها در رسیدگی مؤثر به...	۷/۴۴	۶/۵۹	۷/۷۲	۸/۲۵	۷/۸۹	۶/۹۴	۵/۴۲	۷/۷۰	۷/۲۸	۶/۷۰	۵/۹۹	۶/۸۳	۶/۲۹	۶/۷۶	۵/۲۷	۵/۴۵	۵/۱۰	۵/۷۹	۶/۲۲	۶/۵۱	۶/۹۴	۶/۲۲	۵/۱۶	۵/۳۵	۵/۷۲	۵/۶۱	۵/۶۱	۵/۶۲	۵/۶۲	۵/۶۲	۵/۶۲	۵/۶۲	۵/۶۲	۵/۶۲	۵/۶۲	
قیسنگاری غیرمنطقی محصولات تولیدی توسط دولت و نهادهای حکومتی	۷/۷۸	۷/۷۸	۸/۰۹	۸/۱۶	۶/۳۶	۶/۰۰	۶/۰۱	۶/۵۰	۷/۱۸	۶/۸۶	۶/۷۷	۵/۷۱	۶/۳۹	۵/۷۲	۶/۳۵	۵/۷۰	۵/۸۷	۵/۷۴	۶/۱۰	۵/۷۵	۶/۵۲	۵/۶۱	۴/۵۹	۵/۷۲	۷/۲۶	۵/۳۵	۶/۹۱	۵/۱۱	۵/۰۳	۵/۵۵	۴/۷۵	۴/۲۲	۴/۲۲	۴/۲۲		
محدودیت قانون کار ...	۷/۶۴	۷/۵۵	۶/۹۸	۵/۸۱	۷/۵۵	۶/۸۰	۴/۹۷	۶/۴۵	۶/۸۰	۵/۹۶	۶/۳۲	۷/۸۱	۵/۸۲	۵/۲۸	۵/۸۴	۵/۳۳	۵/۴۳	۵/۰۱	۵/۴۳	۵/۸۸	۶/۳۷	۶/۷۴	۵/۴۲	۵/۴۲	۴/۹۷	۵/۵۶	۶/۰۸	۵/۷۳	۵/۰۶	۳/۹۰	۵/۸۳	۵/۸۳	۵/۸۳	۵/۸۳	۵/۸۳	
تولید کالاهای غیراستاندارد...	۷/۹۲	۷/۹۲	۵/۵۹	۵/۶۶	۷/۹۶	۶/۹۱	۶/۱۹	۵/۲۸	۶/۶۸	۶/۸۷	۶/۳۳	۵/۲۹	۵/۸۵	۶/۶۳	۶/۶۳	۵/۳۲	۶/۰۰	۵/۷۸	۵/۰۴	۶/۴۲	۶/۷۴	۶/۲۷	۵/۲۷	۵/۲۷	۵/۲۸	۵/۲۸	۵/۲۸	۵/۲۸	۵/۲۸	۵/۲۸	۵/۲۸	۵/۲۸	۵/۲۸	۵/۲۸	۵/۲۸	
زیاد بودن تعطیلات رسمی	۶/۳۸	۶/۲۴	۶/۶۷	۵/۲۳	۵/۲۰	۸/۲۲	۶/۰۶	۵/۱۷	۵/۵۳	۶/۹۰	۵/۵۵	۶/۲۰	۵/۴۴	۶/۶۹	۶/۱۹	۶/۱۲	۶/۷۱	۵/۶۱	۵/۸۹	۵/۰۸	۵/۱۸	۵/۷۷	۵/۶۱	۵/۶۱	۴/۷۰	۵/۰۶	۵/۸۴	۴/۷۸	۵/۱۷	۵/۳۴	۵/۸۷	۵/۱۲	۵/۱۲	۵/۱۲	۵/۱۲	
عرضه کالاهای خارجی قاچاق ...	۷/۷۷	۴/۵۴	۶/۵۶	۵/۸۷	۷/۲۴	۶/۵۶	۷/۷۷	۷/۰۹	۷/۱۰	۷/۸۰	۶/۳۴	۶/۰۵	۴/۸۵	۵/۶۰	۵/۶۰	۶/۷۹	۶/۱۰	۵/۵۷	۵/۵۶	۵/۳۸	۳/۳۶	۴/۶۴	۶/۹۷	۵/۳۷	۵/۳۷	۴/۴۷	۵/۳۴	۵/۳۴	۵/۳۴	۵/۳۴	۵/۳۴	۵/۳۴	۵/۳۴	۵/۳۴	۵/۳۴	۵/۳۴
برگشت چکهای مشتریان ...	۷/۰۶	۶/۹۲	۷/۸۶	۷/۸۹	۵/۳۸	۴/۱۱	۶/۱۳	۶/۱۳	۶/۸۷	۶/۱۳	۶/۶۷	۵/۱۲	۵/۲۷	۵/۰۵	۵/۹۳	۶/۶۱	۵/۱۷	۵/۱۷	۵/۱۷	۴/۷۰	۶/۹۵	۵/۵۴	۵/۱۳	۶/۵۰	۴/۱۱	۴/۱۱	۵/۱۰	۴/۵۵	۵/۱۵	۶/۱۹	۴/۲۰	۴/۰۸	۴/۰۸	۴/۰۸	۴/۰۸	
موانع تعرفه‌ای صادرات ...	۷/۷۷	۵/۸۴	۶/۲۹	۷/۱۴	۴/۹۷	۴/۷۸	۵/۳۲	۷/۵۶	۵/۵۸	۶/۳۵	۷/۲۷	۶/۹۳	۵/۲۲	۴/۷۸	۵/۹۴	۴/۶۶	۵/۱۸	۵/۰۴	۵/۴۶	۵/۸۸	۵/۶۶	۵/۶۶	۴/۷۰	۵/۶۸	۵/۸۵	۵/۸۵	۴/۹۸	۴/۶۳	۴/۵۴	۴/۸۲	۳/۹۵	۳/۹۵	۳/۹۵	۳/۹۵	۳/۹۵	
تخلی مردم به خرید کالاهای خارجی...	۵/۱۶	۵/۷۴	۷/۵۱	۶/۸۲	۵/۹۰	۵/۱۰	۶/۴۹	۶/۱۱	۴/۲۱	۴/۹۰	۴/۳۳	۶/۲۴	۵/۵۰	۵/۰۳	۵/۷۴	۴/۸۹	۵/۱۱	۶/۲۹	۶/۲۹	۵/۵۷	۵/۳۴	۳/۲۴	۴/۸۸	۵/۱۶	۵/۷۰	۴/۴۲	۴/۱۴	۴/۵۲	۴/۳۴	۴/۳۴	۴/۳۴	۴/۳۴	۴/۳۴	۴/۳۴	۴/۳۴	۴/۳۴
ضعف نظام توزیع ...	۷/۸۸	۷/۱۳	۴/۷۴	۴/۰۲	۵/۶۵	۷/۱۵	۶/۸۳	۶/۹۳	۴/۲۸	۴/۳۶	۶/۷۳	۵/۴۱	۵/۵۱	۵/۲۲	۵/۲۳	۴/۸۹	۵/۱۵	۴/۳۶	۵/۲۲	۴/۷۵	۵/۵۷	۵/۳۴	۳/۹۴	۴/۵۶	۳/۹۴	۴/۳۴	۴/۳۴	۴/۳۴	۴/۳۴	۴/۳۴	۴/۳۴	۴/۳۴	۴/۳۴	۴/۳۴	۴/۳۴	۴/۳۴
تعرفه پایین کالاهای وارداتی و ...	۵/۶۹	۶/۸۸	۴/۴۲	۷/۱۸	۵/۵۶	۶/۹۸	۶/۸۹	۶/۸۱	۵/۷۰	۳/۲۳	۵/۸۳	۵/۸۳	۶/۵۳	۵/۳۹	۵/۹۵	۴/۰۶	۴/۰۱	۴/۸۷	۴/۸۵	۴/۳۸	۴/۶۴	۵/۲۲	۳/۶۳	۴/۲۶	۵/۲۸	۴/۳۴	۴/۳۴	۴/۳۴	۴/۳۴	۴/۳۴	۴/۳۴	۴/۳۴	۴/۳۴	۴/۳۴	۴/۳۴	۴/۳۴
ضعف زیرساخت‌های حمل‌ونقل	۶/۳۳	۵/۳۵	۶/۰۰	۵/۰۲	۶/۱۰	۵/۹۰	۶/۶۵	۶/۸۷	۶/۱۰	۳/۴۶	۵/۳۶	۵/۲۱	۴/۸۳	۵/۳۸	۵/۵۲	۴/۳۷	۴/۳۷	۴/۲۲	۴/۲۲	۵/۵۱	۵/۲۲	۵/۲۲	۳/۶۳	۴/۲۶	۵/۲۸	۴/۳۸	۴/۳۸	۴/۳۸	۴/۳۸	۴/۳۸	۴/۳۸	۴/۳۸	۴/۳۸	۴/۳۸	۴/۳۸	۴/۳۸
ضعف زیرساخت‌های تأمین برق	۴/۲۵	۴/۸۲	۲/۶۶	۳/۸۱	۵/۷۰	۶/۳۹	۶/۸۳	۱/۷۲	۳/۳۱	۳/۶۱	۵/۴۴	۴/۶۶	۴/۱۸	۵/۱۶	۴/۲۲	۳/۷۶	۴/۵۳	۴/۰۲	۴/۳۸	۳/۷۲	۲/۹۷	۲/۹۷	۳/۵۶	۲/۸۴	۱/۷۹	۲/۶۲	۴/۳۳	۴/۳۳	۳/۱۳	۱/۸۵	۲/۹۲	۲/۸۸	۲/۸۸	۲/۸۸	۲/۸۸	
میانگین استانی	۷/۱۵	۶/۷۶	۶/۷۴	۶/۷۲	۶/۷۰	۶/۵۸	۶/۵۸	۶/۵۵	۶/۵۳	۶/۴۱	۶/۲۷	۶/۲۲	۶/۱۵	۶/۰۷	۶/۰۲	۶/۰۲	۶/۰۲	۵/۹۸	۵/۹۵	۵/۹۳	۵/۷۲	۵/۷۱	۵/۶۹	۵/۶۷	۵/۵۳	۵/۵۳	۵/۴۵	۵/۴۰	۵/۳۹	۵/۳۱	۴/۸۷	۴/۸۷	۴/۸۷	۴/۸۷		

جدول ۶. ارزیابی تشکلهای اقتصادی مشارکت‌کننده از مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار در فصول گذشته به تفکیک بخش‌های اقتصادی

زمستان ۱۳۹۱			بهار ۱۳۹۲			تابستان ۱۳۹۲			پاییز ۱۳۹۲			زمستان ۱۳۹۲			تعداد تشکل
۲۹۰			۳۱۹			۳۰۴			۳۱۵			۲۸۳			
خدمات	صنعت و معدن	کشاورزی	خدمات	صنعت و معدن	کشاورزی	خدمات	صنعت و معدن	کشاورزی	خدمات	صنعت و معدن	کشاورزی	خدمات	صنعت و معدن	کشاورزی	بخش‌ها
۱۶۱	۱۱۲	۱۷	۱۸۱	۱۱۳	۲۵	۱۷۵	۱۱۰	۱۹	۱۷۶	۱۱۸	۲۱	۱۵۵	۱۱۱	۱۷	تعداد تشکلهای مشارکت‌کننده به تفکیک بخش
۷/۴۵	۷/۸۹	۷/۱۵	۷/۳۷	۸/۰۸	۶/۸۶	۷/۶۲	۸/۱۰	۷/۸۵	۷/۲۰	۷/۹۲	۷/۴۳	۷/۳۰	۷/۶۵	۷/۷۰	مشکل دریافت تسهیلات از بانکها
۶/۷۸	۷/۸۲	۷/۰۴	۶/۷۴	۷/۸۱	۶/۴۵	۶/۸۷	۷/۴۵	۷/۲۸	۶/۸۴	۷/۱۹	۶/۹۴	۶/۸۴	۷/۲۴	۶/۸۳	ضعف بازار سرمایه در تأمین مالی تولید و نرخ بالای تأمین سرمایه از بازار غیررسمی
۸/۰۳	۸/۳۶	۶/۹۳	۷/۴۸	۷/۸۶	۷/۰۰	۷/۳۹	۷/۶۳	۷/۹۷	۶/۵۸	۷/۰۸	۶/۹۶	۶/۵۱	۶/۶۹	۷/۲۷	بی‌ثباتی در قیمت مواد اولیه
۶/۹۷	۷/۰۰	۶/۵۸	۷/۳۵	۷/۷۷	۶/۹۳	۷/۳۴	۷/۶۲	۷/۱۲	۶/۸۳	۶/۸۵	۶/۳۳	۶/۷۰	۶/۳۳	۶/۳۵	اعمال تحریم‌های بین‌المللی علیه کشورمان
۶/۹۰	۶/۰۹	۵/۵۷	۶/۴۸	۶/۳۱	۵/۲۷	۶/۸۹	۶/۳۸	۶/۰۹	۶/۷۴	۶/۵۸	۶/۱۷	۶/۴۸	۶/۴۶	۶/۱۰۵	وجود مفاسد اقتصادی در دستگاه‌های حکومتی
۷/۰۵	۶/۶۰	۵/۶۸	۶/۴۶	۷/۱۶	۵/۳۲	۷/۰۸	۶/۳۶	۶/۵۶	۶/۷۹	۶/۴۵	۵/۸۴	۶/۹۸	۶/۴۵	۵/۴۳	بی‌تعهدی شرکت‌ها و مؤسسات دولتی به پرداخت به‌موقع بدهی خود به پیمانکاران
۶/۶۶	۵/۶۹	۶/۲۳	۶/۲۱	۶/۶۰	۶/۱۶	۶/۱۹	۶/۱۶	۷/۸۸	۶/۱۸	۶/۲۱	۶/۶۱	۵/۷۳	۵/۹۱	۷/۱۰	قیمتگذاری غیرمنطقی محصولات تولیدی توسط دولت و نهادهای حکومتی
۶/۶۸	۶/۹۴	۵/۵۶	۶/۳۴	۷/۰۳	۵/۹۶	۶/۰۹	۶/۸۸	۶/۷۳	۶/۰۹	۶/۶۶	۶/۶۸	۶/۰۱	۶/۰۷	۶/۳۶	بی‌ثباتی قوانین و مقررات مربوط به تولید و سرمایه‌گذاری
۶/۵۹	۶/۴۳	۵/۴۸	۶/۵۳	۶/۱۹	۵/۶۹	۶/۱۹	۶/۷۲	۶/۳۳	۶/۳۹	۶/۶۶	۶/۱۴	۶/۲۳	۶/۳۹	۵/۷۴	نرخ بالای بیمه اجباری نیروی انسانی
۶/۰۹	۵/۸۴	۵/۰۱	۵/۵۰	۶/۰۸	۵/۱۲	۶/۰۰	۵/۹۰	۶/۳۸	۶/۱۷	۶/۲۴	۵/۴۰	۶/۱۸	۵/۶۲	۵/۶۷	ضعف دادرها در رسیدگی مؤثر به شکایت‌ها و اجبار طرف‌های قرارداد به انجام تعهدات
۵/۹۳	۵/۱۷	۵/۷۵	۶/۲۰	۵/۸۸	۴/۷۴	۶/۳۳	۶/۳۵	۶/۳۳	۵/۷۱	۶/۰۸	۵/۳۶	۵/۹۱	۵/۶۳	۵/۲۸	محدودیت قانون کار در تعدیل و جابجایی نیروی کار
۵/۸۱	۵/۲۹	۵/۲۸	۵/۵۲	۵/۶۶	۴/۸۴	۵/۶۶	۵/۳۰	۵/۴۱	۶/۱۲	۵/۵۹	۴/۶۱	۵/۹۲	۵/۴۸	۴/۶۹	تولید کالاهای غیراستاندارد، تقلبی و عرضه نسبتاً بدون محدودیت آن به بازار
۵/۵۶	۵/۲۹	۴/۵۰	۵/۰۷	۵/۸۵	۴/۵۷	۵/۴۹	۵/۵۰	۶/۰۴	۵/۳۶	۵/۴۹	۵/۰۶	۵/۴۲	۵/۳۶	۵/۲۵	برگشت چک‌های مشتریان و همکاران
۵/۴۹	۵/۶۹	۵/۰۴	۵/۱۰	۶/۲۲	۴/۶۵	۵/۷۸	۶/۲۲	۵/۷۶	۵/۳۵	۶/۱۰	۴/۷۳	۵/۷۱	۵/۵۹	۴/۶۰	زیاد بودن تعطیلات رسمی
۶/۰۸	۵/۷۰	۴/۸۹	۵/۱۷	۵/۷۷	۴/۷۳	۵/۶۰	۶/۵۰	۶/۰۲	۵/۱۴	۵/۵۰	۵/۱۵	۵/۱۵	۵/۵۳	۴/۸۰	موانع تعرفه‌ای صادرات محصولات و واردات مواد اولیه
۴/۹۶	۴/۴۱	۵/۵۲	۴/۸۰	۴/۶۰	۵/۷۷	۴/۷۷	۴/۳۹	۶/۱۲	۵/۱۴	۴/۷۳	۵/۹۴	۴/۸۲	۴/۵۸	۵/۵۷	ضعف نظام توزیع و مشکلات رساندن محصول به‌دست مصرف‌کننده
۵/۸۵	۵/۱۸	۴/۲۳	۵/۲۱	۵/۳۹	۴/۴۶	۵/۳۸	۵/۳۶	۵/۵۲	۵/۷۹	۵/۴۹	۴/۲۶	۵/۹۹	۴/۷۷	۳/۹۷	عرضه کالاهای خارجی قاچاق در بازار داخلی
۵/۲۸	۵/۱۳	۴/۱۲	۴/۳۸	۵/۳۴	۳/۶۷	۴/۸۹	۵/۴۰	۵/۳۵	۴/۹۱	۵/۶۶	۴/۴۱	۴/۴۶	۵/۳۰	۴/۶۸	تعرفه پایین کالاهای وارداتی و رقابت غیرمنصفانه محصولات رقیب خارجی در بازار
۴/۵۸	۴/۳۴	۳/۹۸	۴/۳۱	۴/۷۷	۴/۹۷	۴/۶۶	۴/۶۳	۵/۸۳	۴/۷۴	۴/۷۸	۵/۲۵	۴/۷۱	۴/۷۶	۴/۳۸	ضعف زیرساخت‌های حمل‌ونقل
۵/۲۰	۴/۵۵	۳/۶۵	۴/۹۳	۴/۷۱	۴/۰۰	۵/۳۰	۴/۷۶	۴/۵۴	۵/۷۰	۴/۶۹	۴/۰۳	۵/۱۳	۴/۹۲	۳/۵۰	تمایل مردم به خرید کالاهای خارجی و تقاضای کم برای محصولات ایرانی مشابه
۳/۵۶	۳/۶۱	۳/۷۲	۳/۲۵	۴/۳۳	۳/۲۶	۳/۵۰	۳/۸۶	۳/۹۵	۳/۷۲	۴/۱۴	۴/۰۳	۳/۷۲	۳/۹۳	۳/۳۲	ضعف زیرساخت‌های تأمین برق
۶/۰۷	۵/۸۶	۵/۳۳	۵/۷۴	۶/۱۶	۵/۲۶	۵/۹۸	۶/۰۷	۶/۲۴	۵/۸۸	۶/۰۱	۵/۵۹	۵/۸۱	۵/۷۵	۵/۴۵	برآیند ارزیابی تشکل‌ها (میانگین کل)

نمودار ۲. میانگین ارزیابی مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار به تفکیک تشکلهای استان‌ها در زمستان ۱۳۹۲

نتایج ارزیابی پایش محیط کسب‌وکار ایران در زمستان ۱۳۹۲

۱. ارزیابی تشکلهای مشارکت‌کننده در این مطالعه از مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار در ایران همچنان مؤید برداشت نامطلوب دست‌اندرکاران کسب‌وکار کشور از وضعیت محیط کسب‌وکار در کشور است. در زمستان ۱۳۹۲ نیز مانند فصل‌های قبل «دریافت تسهیلات از بانک‌ها» همچنان به‌عنوان نامساعدترین مؤلفه محیط کسب‌وکار ایران ارزیابی شده است. پس از آن «ضعف بازار سرمایه در تأمین مالی تولید و نرخ بالای تأمین سرمایه از بازار غیررسمی» نیز به‌عنوان دومین مانع اداره بنگاه‌ها ارزیابی شده است. «اعمال تحریم‌های بین‌المللی» نیز نسبت به فصل قبل (پاییز ۱۳۹۲) جای خود را به «بی‌ثباتی در قیمت مواد اولیه» داده است.

۲. مقایسه میانگین وزنی ارزیابی تشکلهای در سال ۱۳۹۲ با میانگین سال ۱۳۹۱ گویای مناسب‌تر شدن ارزیابی آنها از محیط کسب‌وکار می‌باشد، زیرا در این دوره میانگین از ۶/۰۴ به ۵/۸۷ کاهش یافته است (جدول ۴).

۳. مقایسه میانگین ارزیابی تشکلهای در زمستان ۱۳۹۲ با میانگین زمستان ۱۳۹۱ گویای مناسب‌تر شدن ارزیابی آنها از محیط کسب‌وکار است، زیرا در این دوره میانگین از ۵/۹۳ به ۵/۷۵ کاهش

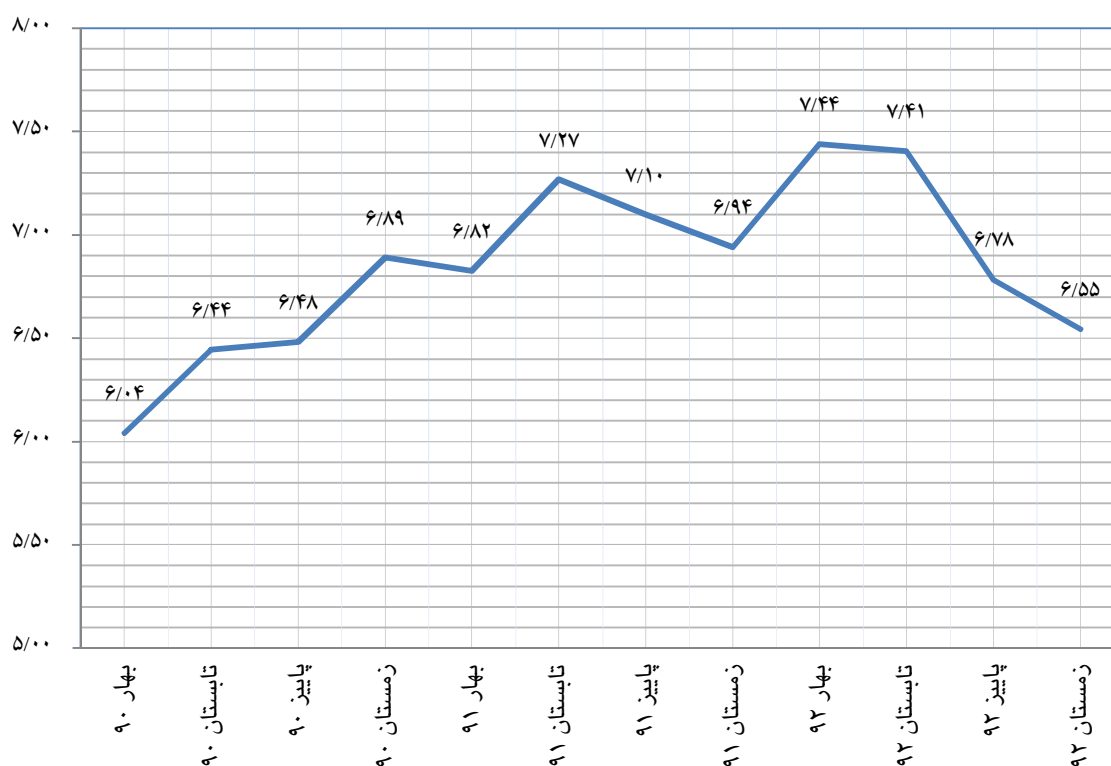
یافته است. میانگین مؤلفه‌های بی‌ثباتی در قیمت مواد اولیه (از ۸/۰۲ به ۶/۶۵)، اعمال تحریم‌های بین‌المللی (از ۶/۹۴ به ۶/۵۵)، بی‌ثباتی قوانین و مقررات مربوط به تولید و سرمایه‌گذاری (از ۶/۶۴ به ۶/۰۷)، تعرفه پایین کالاهای وارداتی و رقابت غیرمنصفانه محصولات رقیب خارجی در بازار (از ۵/۱۱ به ۴/۷۵)، قیمتگذاری غیرمنطقی محصولات تولیدی توسط دولت و نهادهای حکومتی (از ۶/۳۱ به ۵/۹۳) و موانع تعرفه‌ای صادرات (از ۵/۸۳ به ۵/۲۳) کاهش یافته است (ارزیابی بهتر)، اما ضعف زیرساخت‌های حمل‌ونقل (از ۴/۴۴ به ۴/۶۹) افزایش یافته است (ارزیابی بدتر). سایر مؤلفه‌ها تغییرات قابل توجهی نداشته‌اند (جدول ۴).

۴. به نظر می‌رسد برآیند مداخلات دولت در قیمتگذاری‌های کالاها و خدمات تولیدی تشکلهای اقتصادی حاکی از این نکته است که قیمتگذاری به روش فعلی نه تنها در تثبیت قیمت‌ها مؤثر نبوده، بلکه تأثیر نامطلوب در ارزیابی تشکلهای اقتصادی از محیط کسب‌وکار داشته است. از آنجا که بخش عمده متغیرهای محیط کسب‌وکار متوجه رفتار دولت است، لازم است سیاستگذاری‌ها و رفتار دولت مورد بازنگری و آسیب‌شناسی قرار گیرد.

۵. مقایسه میانگین کل مؤلفه‌ها در پاییز و زمستان ۱۳۹۲ بیانگر بهبود میانگین کل از ۵/۸۹ به ۵/۷۵ (۱۰ بدترین ارزیابی) است. لکن میانگین مؤلفه بی‌تعهدی شرکت‌ها و مؤسسات دولتی به پرداخت به‌موقع بدهی خود به پیمانکاران (از ۶/۵۹ به ۶/۶۵) در زمستان ۱۳۹۲ نسبت به فصل قبل افزایش یافته (بدتر شده) است (جدول ۴).

۶. نگاهی به روند میانگین ارزیابی‌های تشکلهای اقتصادی طی ۱۲ دوره اجرای پایش‌های فصلی محیط کسب‌وکار با در نظر گرفتن تحولات خاص این سه سال (از بهار ۱۳۹۰ تا زمستان ۱۳۹۲) نشان می‌دهد ارزیابی تشکلهای اقتصادی از مانعیت تحریم‌های خارجی برای اداره بنگاه‌ها تا بهار ۱۳۹۲ به حداکثر خود رسیده (۷/۴۴) و تا زمستان ۱۳۹۲ روند نزولی داشته و به ۶/۵۵ رسیده است. نمودار ۳ این روند را نشان می‌دهد (نمودار ۳).

نمودار ۳. روند ارزیابی فصلی تشکلهای اقتصادی از مؤلفه اعمال تحریم‌های بین‌المللی علیه کشورمان طی سه سال منتهی به زمستان ۱۳۹۲

تناقض ظاهری در روند ارزیابی این مؤلفه با واقعیت‌های بیرونی را می‌توان با عبارت و مفهوم «تطبيق فعالان اقتصادی با شرایط دشوار» توضیح داد؛ به این معنی که با ایجاد شرایط سخت برونزا برای بنگاه‌ها (بدتر شدن محیط کسب‌وکار)، مدیران بنگاه‌ها در بلندمدت و به تدریج، خود و کسب‌وکارشان را با شرایط بد تطبیق می‌دهند و با فرض پایدار ماندن شرایط ناهنجار تحمیلی، برای ادامه کار برنامه‌ریزی می‌کنند.

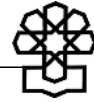
۷. میانگین ارزیابی سال ۱۳۹۲ در مقایسه با سال ۱۳۹۱ برای استان‌های چهارمحال و بختیاری، بوشهر، هرمزگان، کرمان، آذربایجان شرقی، همدان، فارس، اردبیل، گلستان، خراسان رضوی، خوزستان گویای بهبود وضعیت طی این دوره است و در استان‌های کردستان، خراسان شمالی، کرمانشاه، قم و گیلان میانگین سال ۱۳۹۱ نسبت به سال ۱۳۹۰ بدتر شده است. به طور کلی در طی ۱۲ دوره مورد بررسی استان‌های بوشهر، همدان، البرز و مازندران براساس میانگین سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۲ بدترین وضعیت را دارند و مستلزم توجه بیشتر مسئولان محلی برای ارتقای محیط کسب‌وکار و تأمین مطالبات فعالان و تشکلهای اقتصادی هستند.

جدول ۷. ارزیابی تشکل‌های اقتصادی مشارکت‌کننده از مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار در فصول گذشته به تفکیک استان‌ها

میانگین کل دوره	۱۳۹۲					۱۳۹۱					۱۳۹۰					استان
	سال	زمستان	پاییز	تابستان	بهار	سال	زمستان	پاییز	تابستان	بهار	سال	زمستان	پاییز	تابستان	بهار	
۶/۶۱	۶/۹۷	۷/۱۵	۷/۶۲	۷/۷۶	۵/۳۶	۶/۶۹	۷/۱۶	۷/۲۶	۶/۱۵	۶/۲۰	۶/۱۷	۶/۴۰	۶/۰۲	۶/۶۱	۵/۶۴	البرز
۶/۶۱	۶/۵۸	۶/۷۶	۶/۹۰	۶/۳۲	۶/۳۳	۶/۵۳	۶/۵۹	۶/۸۷	۶/۵۳	۶/۱۱	۶/۷۲	۶/۲۴	۶/۷۴	۷/۰۶	۶/۸۶	مازندران
۶/۲۰	۶/۱۶	۶/۷۴	۵/۹۱	۵/۶۳	۶/۳۴	۵/۹۵	۵/۹۶	۵/۸۱	۶/۵۳	۵/۵۰	۶/۴۹	۵/۸۴	۶/۱۱	۷/۵۶	۶/۴۶	آذربایجان غربی
۶/۰۵	۶/۳۰	۶/۷۲	۵/۰۶	۷/۵۷	۵/۸۳	۶/۱۹	۵/۸۴	۶/۱۱	۶/۰۰	۶/۸۰	۵/۶۶	۶/۰۵	۴/۰۶	۶/۳۶	۶/۲۰	ایلام
۶/۳۵	۶/۳۶	۶/۷۰	۶/۰۵	۶/۵۶	۶/۱۴	۶/۳۹	۶/۳۶	۵/۵۱	۶/۳۲	۷/۳۷	۶/۳۱	۶/۱۶	۵/۵۶	۶/۵۷	۶/۹۶	خراسان جنوبی
۶/۵۱	۵/۸۹	۶/۵۸	۶/۱۴	۶/۰۳	۴/۸۳	۶/۲۸	۶/۳۴	۵/۹۱	۶/۲۵	۶/۶۴	۷/۳۶	۷/۱۰	۷/۴۷	۷/۵۴	۷/۳۵	چهارمحال و بختیاری
۶/۶۸	۶/۵۰	۶/۵۸	۶/۰۷	۶/۹۹	۶/۳۷	۷/۰۱	۶/۵۷	۶/۹۳	۷/۱۹	۷/۳۶	۶/۵۲	۶/۸۵	۵/۳۴	۷/۷۱	۶/۲۰	بوشهر
۵/۹۹	۶/۴۱	۶/۵۵	۶/۲۴	۶/۵۰	۶/۳۵	۵/۹۱	۵/۹۸	۵/۶۶	۶/۴۵	۵/۵۳	۵/۶۵	۶/۲۱	۵/۲۸	۵/۶۳	۵/۴۶	کردستان
۶/۳۰	۶/۲۷	۶/۵۳	۵/۹۱	۶/۷۰	۵/۹۳	۵/۸۵	۵/۶۱	۶/۳۵	۶/۳۶	۵/۰۹	۶/۷۸	۶/۱۶	۶/۹۷	۷/۱۰	۶/۸۹	خراسان شمالی
۶/۴۵	۶/۷۶	۶/۴۱	۷/۵۹	۶/۴۶	۶/۵۹	۶/۲۷	۶/۹۴	۵/۸۳	۶/۴۵	۵/۸۶	۶/۳۲	۶/۸۵	۶/۰۷	۵/۷۸	۶/۶۰	کرمانشاه
۶/۲۴	۵/۸۲	۶/۲۷	۵/۸۸	۵/۶۱	۵/۵۲	۶/۴۷	۶/۰۲	۶/۲۵	۶/۸۸	۶/۷۵	۶/۴۴	۷/۰۶	۵/۷۲	۵/۸۹	۷/۰۹	هرمزگان
۶/۴۱	۶/۳۱	۶/۲۲	۶/۳۵	۶/۳۷	۶/۲۹	۶/۶۹	۷/۶۹	۶/۳۸	۶/۴۱	۶/۲۹	۶/۲۲	۵/۵۵	۶/۶۸	۶/۲۵	۶/۴۱	کرمان
۶/۱۷	۵/۸۹	۶/۱۵	۶/۰۷	۵/۸۳	۵/۵۰	۶/۰۱	۵/۷۰	۶/۴۱	۶/۱۰	۵/۸۱	۶/۶۱	۶/۲۷	۷/۰۴	۶/۴۴	۶/۶۹	لرستان
۶/۰۴	۵/۸۴	۶/۰۷	۵/۶۴	۵/۷۵	۵/۸۸	۶/۰۷	۵/۹۶	۶/۱۳	۵/۳۶	۶/۸۲	۶/۲۲	۶/۳۶	۵/۹۰	۶/۳۸	۶/۲۳	قزوین
۶/۲۲	۵/۹۳	۶/۰۲	۶/۱۷	۵/۷۶	۵/۷۷	۶/۲۹	۵/۶۴	۶/۲۵	۶/۵۶	۶/۷۲	۶/۴۲	۶/۹۰	۶/۰۸	۶/۷۹	۵/۹۳	آذربایجان شرقی
۶/۶۷	۶/۰۹	۶/۰۲	۵/۷۸	۶/۱۴	۶/۴۳	۶/۵۳	۶/۰۷	۶/۰۰	۶/۴۰	۷/۶۵	۷/۳۸	۷/۶۷	۷/۶۶	۷/۹۲	۶/۲۶	همدان
۶/۳۶	۶/۱۳	۶/۰۲	۵/۸۵	۶/۴۷	۶/۱۸	۶/۵۹	۶/۳۱	۶/۴۲	۶/۵۸	۷/۰۴	۶/۳۵	۶/۰۲	۶/۳۹	۶/۶۸	۶/۳۲	فارس
۶/۵۴	۶/۴۵	۵/۹۸	۷/۱۳	۶/۹۷	۵/۷۳	۶/۵۶	۶/۴۰	۶/۴۳	۶/۳۷	۷/۰۴	۶/۶۱	۶/۴۴	۶/۴۳	۶/۷۶	۶/۸۱	کهگیلویه و بویراحمد
۶/۱۷	۶/۱۷	۵/۹۵	۶/۵۹	۶/۲۸	۵/۸۷	۶/۳۲	۶/۵۴	۶/۰۰	۶/۲۳	۶/۵۲	۶/۰۱	۵/۸۹	۶/۳۰	۶/۲۰	۵/۶۴	اصفهان
۵/۹۶	۵/۹۷	۵/۹۳	۵/۷۲	۶/۳۳	۵/۹۱	۶/۰۲	۵/۶۶	۶/۲۱	۶/۲۰	۶/۰۱	۵/۸۹	۵/۹۳	۵/۸۶	۵/۶۹	۶/۰۷	تهران

میانگین کل دوره	۱۳۹۲					۱۳۹۱					۱۳۹۰					استان
	سال	زمستان	پاییز	تابستان	بهار	سال	زمستان	پاییز	تابستان	بهار	سال	زمستان	پاییز	تابستان	بهار	
۵/۲۷	۵/۲۰	۵/۷۲	۴/۶۸	۵/۳۰	۵/۱۲	۵/۶۴	۵/۷۷	۶/۱۷	۵/۰۶	۵/۵۴	۴/۹۸	۴/۴۷	۵/۰۷	۵/۷۹	۴/۵۶	اردبیل
۵/۷۴	۵/۶۳	۵/۷۱	۵/۳۹	۵/۹۹	۵/۴۲	۵/۵۴	۵/۱۴	۶/۱۴	۵/۵۷	۵/۳۱	۶/۰۶	۶/۰۸	۵/۷۳	۶/۳۶	۶/۰۵	مرکزی
۵/۹۶	۶/۰۷	۵/۶۹	۶/۰۰	۶/۳۳	۶/۲۸	۵/۹۲	۶/۰۲	۵/۳۲	۶/۵۵	۵/۸۰	۵/۸۸	۵/۴۸	۶/۲۷	۶/۰۶	۵/۷۲	سمنان
۵/۶۱	۵/۴۶	۵/۶۷	۵/۶۸	۵/۳۷	۵/۱۰	۵/۵۳	۴/۶۲	۶/۲۹	۵/۱۸	۶/۰۲	۵/۸۴	۵/۳۷	۵/۲۹	۶/۰۹	۶/۶۱	زنجان
۵/۸۸	۶/۲۰	۵/۵۳	۷/۱۲	۵/۶۳	۶/۵۱	۵/۸۴	۵/۸۰	۵/۷۶	۵/۷۰	۶/۰۸	۵/۶۲	۴/۹۰	۶/۵۵	۵/۵۸	۵/۴۶	قم
۵/۸۸	۵/۷۴	۵/۵۳	۵/۷۸	۵/۸۹	۵/۷۴	۵/۹۵	۵/۸۹	۵/۸۲	۶/۰۳	۶/۰۸	۵/۹۶	۵/۸۹	۶/۱۹	۵/۹۰	۵/۸۴	تشکل‌های کشوری
۶/۲۴	۶/۰۲	۵/۴۶	۵/۹۹	۶/۲۴	۶/۳۹	۶/۶۳	۵/۵۳	۶/۵۳	۷/۵۷	۶/۹۱	۶/۰۸	۶/۲۱	۶/۷۷	۵/۸۴	۵/۴۹	گلستان
۵/۹۵	۵/۷۰	۵/۴۵	۵/۶۲	۵/۹۴	۵/۸۰	۶/۰۶	۶/۱۸	۵/۹۸	۶/۳۹	۵/۶۸	۶/۰۹	۵/۸۹	۶/۰۸	۶/۲۱	۶/۱۶	خراسان رضوی
۵/۴۵	۵/۲۶	۵/۴۰	۵/۴۵	۵/۳۶	۴/۸۴	۵/۱۳	۴/۹۸	۵/۴۶	۵/۲۱	۴/۸۷	۵/۹۴	۵/۵۴	۶/۶۲	۵/۱۳	۶/۴۷	یزد
۶/۱۸	۶/۰۸	۵/۳۹	۶/۰۳	۶/۹۹	۵/۹۳	۶/۰۶	۵/۷۸	۶/۱۷	۶/۵۲	۵/۷۶	۶/۴۱	۶/۰۶	۶/۹۰	۶/۱۷	۶/۵۰	سیستان و بلوچستان
۵/۷۵	۵/۵۵	۵/۳۱	۵/۸۳	۵/۳۳	۵/۷۳	۵/۸۷	۵/۱۷	۵/۷۸	۶/۰۷	۶/۴۷	۵/۸۲	۵/۹۷	۵/۶۲	۵/۶۹	۵/۹۹	خوزستان
۵/۱۳	۵/۱۳	۴/۸۷	۴/۸۲	۵/۲۹	۵/۵۵	۴/۷۷	۴/۷۴	۵/۵۶	۵/۲۸	۳/۵۱	۵/۴۹	۴/۴۲	۶/۱۳	۵/۹۱	۵/۵۰	گیلان
۶/۱۱	۶/۰۳	۶/۰۳	۶/۰۳	۶/۱۸	۵/۸۶	۶/۱۱	۵/۹۷	۶/۱۲	۶/۲۰	۶/۱۶	۶/۲۰	۶/۰۷	۶/۱۵	۶/۳۶	۶/۲۰	میانگین غیروزنی

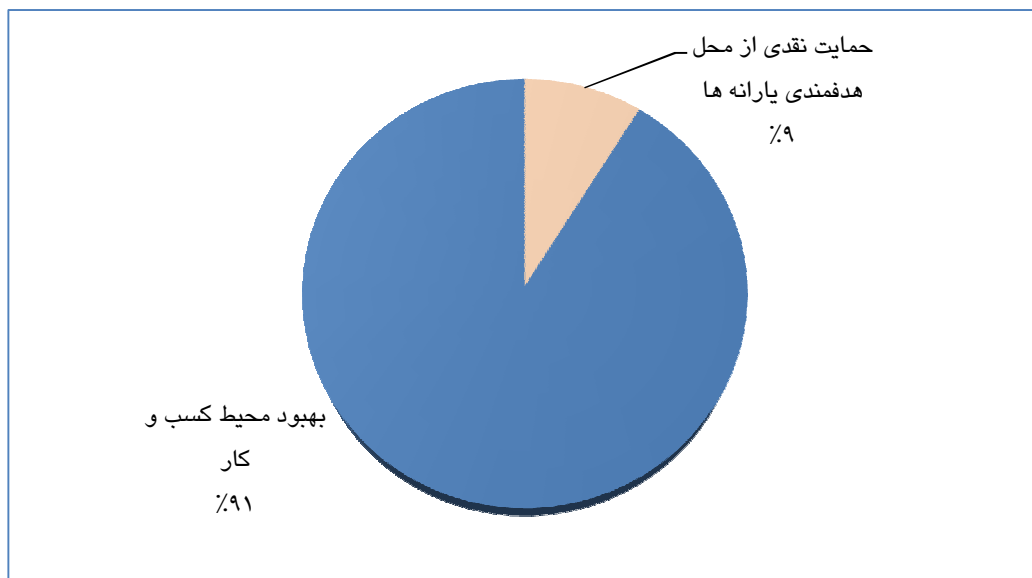
پاسخ تشکل‌های اقتصادی به دو سؤال ویژه زمستان ۱۳۹۲

در هریک از پرسشنامه‌های فصلی این مطالعه، چند سؤال گزینه‌دار درباره مسائل روز محیط کسب و کار از تشکل‌های اقتصادی پرسیده می‌شود. در پرسشنامه زمستان ۱۳۹۲، دو سؤال چندگزینه‌ای ارائه شده بود که میانگین پاسخ‌های تشکل‌های مشارکت‌کننده در این مطالعه به شرح زیر است:

سؤال ۱. به نظر شما کدام روش برای حمایت از تولید ملی مؤثرتر است؟

- حمایت‌های نقدی از محل هدفمندی یارانه‌ها (۸ درصد)
- بهبود محیط کسب و کار (ایجاد امنیت، رقابت و آزادی برای کسب و کارها) (۹۲ درصد)

نمودار ۴. مقایسه پاسخ تشکل‌های اقتصادی مشارکت‌کننده به سؤال چندگزینه‌ای «به نظر شما کدام روش برای حمایت از تولید ملی مؤثرتر است؟» در فصل زمستان ۱۳۹۲

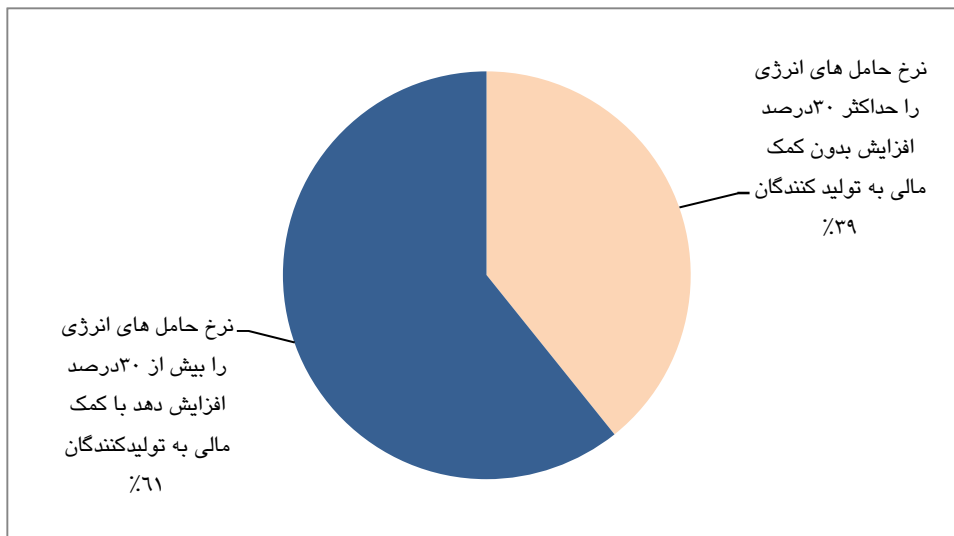

سؤال ۲. به نظر شما دولت در اجرای فاز دوم هدفمندی یارانه‌ها، کدام راه را انتخاب کند؟

- نرخ حامل‌های انرژی را حداکثر ۳۰ درصد افزایش دهد، بدون کمک مالی به تولیدکنندگان (۳۹ درصد)
- نرخ حامل‌های انرژی را بیش از ۳۰ درصد افزایش دهد با کمک مالی به تولیدکنندگان (۶۱ درصد)

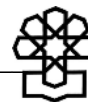
نمودار ۵. مقایسه پاسخ تشکل‌های اقتصادی مشارکت‌کننده به سؤال چندگزینه‌ای «به‌نظر شما دولت در اجرای فاز دوم هدفمندی یارانه‌ها، کدام راه را انتخاب کند؟»

در فصل زمستان ۱۳۹۲

طبق نتایج پایش زمستان ۱۳۹۲، مؤثرترین روش حمایت از تولید ملی بهبود محیط کسب‌وکار (ایجاد امنیت، رقابت و آزادی برای کسب‌وکارها) است، به‌طوری که ۹۲ درصد از پاسخ‌دهندگان این گزینه را انتخاب کرده و تنها ۸ درصد از پاسخ‌دهندگان حمایت‌های نقدی از محل هدفمندی یارانه‌ها را انتخاب کرده‌اند.

همچنین طبق نتایج پایش زمستان ۱۳۹۲ درباره انتخاب دولت در اجرای فاز دوم هدفمندی یارانه‌ها، ۶۱ درصد از پاسخ‌دهندگان ترجیح می‌دهند دولت نرخ حامل‌های انرژی را بیش از ۳۰ درصد افزایش دهد، اما به تولیدکنندگان کمک مالی کند در مقابل ۳۹ درصد ترجیح می‌دهند دولت نرخ حامل‌های انرژی را حداکثر ۳۰ درصد افزایش دهد بدون کمک مالی به تولیدکنندگان.

پیوست ۱ - فهرست اسامی ۲۸۳ تشکل اقتصادی مشارکت‌کننده برای تهیه گزارش پایش محیط کسب‌وکار ایران در زمستان ۱۳۹۲

ملی

۱. انجمن صنفی تولیدکنندگان اسید سولفوریک و اولئوم
۲. کانون عالی انجمن‌های صنفی کارفرمایی ایران
۳. اتحادیه بازرگانان تجهیزات پزشکی ایران
۴. اتحادیه مالکان کشتی ایران
۵. انجمن سازندگان تجهیزات صنعت نفت
۶. انجمن مدیران صنایع کارتن و ورق
۷. کنفدراسیون صادرات ایران
۸. انجمن مدیران صنایع ایران
۹. انجمن تولیدکنندگان و صادرکنندگان مولیبدن
۱۰. انجمن صنایع چینی ایران
۱۱. انجمن صنایع معادن و گچ کشور
۱۲. انجمن صنفی شرکت‌های مهندسی و ساخت (صنایع نفت و نیرو)
۱۳. انجمن صنفی صنعت تایر
۱۴. انجمن صنایع تولید لنت ترمز و کلاچ
۱۵. انجمن صنفی کارفرمایان صنایع چوب ایران
۱۶. انجمن داروسازان ایران
۱۷. کانون کارفرمایی شرکت‌های خدماتی فنی و مهندسی سراسر کشور
۱۸. خانه صنعت و معدن جوانان
۱۹. انجمن صنفی تولیدکنندگان لوله و اتصالات پلی اتیلن
۲۰. انجمن صنفی آبیاری تحت فشار
۲۱. کنفدراسیون صنعت ایران
۲۲. انجمن صنفی شرکت‌های صنعت آب و فاضلاب
۲۳. انجمن صنفی نوشابه‌سازی ایران
۲۴. انجمن صنفی تولیدکنندگان پارافین و مشتقات آن
۲۵. انجمن صنایع خوراک دام و طیور و آبزیان ایران
۲۶. انجمن صنفی آزمایشگاه‌های معتمد محیط زیست
۲۷. کانون سراسری مرغ تخمگذار ایران
۲۸. انجمن صنفی صنایع لبنی ایران
۲۹. سندیکای صنعت مخابرات ایران
۳۰. اتحادیه مرکزی تعاونی‌های کشاورزی دامداران ایران
۳۱. انجمن شرکت‌های صنعت پخش ایران

۳۲. انجمن برنج ایران
۳۳. انجمن کارشناسان طبقه‌بندی مشاغل ایران
۳۴. انجمن صنفی کارفرمایان کارخانجات نان صنعتی و ماشینی در حال تبدیل ایران
۳۵. سندیکای تولیدکنندگان مواد دارویی شیمیایی و بسته‌بندی دارویی
۳۶. اتحادیه مرکزی تعاونی‌های روستایی و کشاورزی ایران
۳۷. انجمن شرکت‌های ساختمانی ایران
۳۸. انجمن صنایع تولیدکنندگان سموم
۳۹. کانون طراحی مهندسی و طراحی مونتاژ ایران
۴۰. انجمن صنفی تولیدکنندگان تابلوهای برق ایران
۴۱. اتحادیه تولید و صادرات نساجی و پوشاک
۴۲. سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران
۴۳. انجمن افزودنی‌های صنایع غذایی ایران
۴۴. انجمن صنفی کارفرمایان صنعت سیمان
۴۵. انجمن صادرکنندگان صنعتی، معدنی و خدمات مهندسی
۴۶. سندیکای تولیدکنندگان سرنگ و سرسوزن ایران
۴۷. انجمن صنفی تولیدکنندگان کاشی و سرامیک کشور
۴۸. اتحادیه تعاونی‌های مصرف راه‌آهن
۴۹. کانون انجمن‌های صنفی دفاتر مشاوره شغلی و کاریابی سراسر کشور
۵۰. اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های سرب و روی
۵۱. انجمن واردکنندگان فرآورده‌های بهداشتی آرایشی و عطریات ایران
۵۲. اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان نرم‌افزار ایران
۵۳. اتحادیه سراسری شرکت‌های تعاونی صنعت مرغداری کشور
۵۴. اتحادیه تعاونی‌های مصرف فرهنگیان ایران
۵۵. انجمن صنفی تولیدکنندگان گلوكز، نشاسته و مشتقات آن
۵۶. اتحادیه سراسری تعاونی‌های تولیدکنندگان فرش دستباف ایران
۵۷. تعاونی اعتباری مولی‌الموحدين
۵۸. انجمن صنفی شرکت‌های خدمات بیمه‌ای بیمه ایران
۵۹. انجمن صنفی تولیدکنندگان شیرآلات بهداشتی
۶۰. تعاونی فولاد علویجه
۶۱. اتحادیه تعاونی‌ای عشایری دامداران متحرک ایرانیان
۶۲. اتحادیه سراسری شرکت‌های تعاونی تکثیر و پرورش و صادرات آبزیان ایران
۶۳. اتحادیه مرکزی فرش دستباف روستایی ایران
۶۴. اتحادیه شرکت‌های تعاونی مینی‌بوس‌رانی کشور
۶۵. اتحادیه شرکت‌های تعاونی حمل بار کشور
۶۶. اتحادیه شرکت‌های تعاونی درودگران و مبل‌سازان سراسر کشور
۶۷. انجمن تولیدکنندگان صنایع فر و آلیاژ

۶۸. اتحادیه شرکت‌های تعاونی مسافربری کشور
  ۶۹. اتحادیه سراسری شرکت‌های تعاونی مسکن کارکنان دولت
  ۷۰. انجمن صنفی تولیدکنندگان رنگ و رزین ایران
  ۷۱. انجمن صنایع سلولزی بهداشتی ایران
  ۷۲. شرکت تعاونی تولیدی رنگ و رزین الوان
  ۷۳. انجمن صنفی صنایع طیور
  ۷۴. انجمن صنایع لوازم خانگی ایران
  ۷۵. سندیکای شرکت‌های ساختمانی ایران
  ۷۶. شورای ملی زعفران ایران
  ۷۷. انجمن صنفی شرکت‌های خدمات آتشکاری
  ۷۸. انجمن صنفی سازندگان قطعات و مجموعه‌های خودرو
  ۷۹. سندیکای صنعت برق ایران
  ۸۰. انجمن تولیدکنندگان تجهیزات پزشکی و دندانپزشکی و آزمایشگاهی
  ۸۱. انجمن صنفی تولیدکنندگان قارچ خوراکی
  ۸۲. انجمن صنفی صنایع بیسکویت، شیرینی و شکلات ایران
  ۸۳. انجمن واردکنندگان دارو و مواد بیولوژیک دام
  ۸۴. اتحادیه سراسری شرکت‌های تعاونی خدمات بهداشتی درمانی کشور
  ۸۵. سندیکای تولیدکنندگان و صادرکنندگان داروهای دامپزشکی ایران
  ۸۶. اتحادیه ملی محصولات کشاورزی ایران
  ۸۷. کانون سراسری پیمانکاران عمرانی ایران
  ۸۸. انجمن صنفی شرکت‌های بازرسی فنی و آزمایشگاه‌های غیرمخرب
  ۸۹. شبکه‌های صنعت و معدن و تجارت ایران
  ۹۰. تعاونی تولیدکنندگان فرآورده‌های بهداشتی صنعتی و آرایشی
  ۹۱. انجمن صنفی شرکت‌های اتوماسیون صنعتی
  ۹۲. انجمن صنفی صنعت روکش تایر ایران
  ۹۳. سندیکای شرکت‌های تولیدکننده برق
- اردبیل**
۹۴. انجمن صنفی دندان‌سازان استان اردبیل
  ۹۵. انجمن صنفی اتوبوسرانان بین‌شهری استان اردبیل
  ۹۶. اتاق تعاون استان اردبیل
  ۹۷. کانون انجمن‌های صنفی آموزشگاه‌های آزاد رایانه استان اردبیل
- اصفهان**
۹۸. خانه صنعت، معدن و تجارت استان اصفهان
  ۹۹. انجمن صنفی نمایندگان بیمه توسعه استان اصفهان
  ۱۰۰. اتاق تعاون استان اصفهان
  ۱۰۱. انجمن صنفی کامیونداران جوشقان قالی

۱۰۲. انجمن صنفی کارفرمایی هیئت امنای و شرکت‌های خدماتی شهرک‌های صنعتی استان اصفهان
۱۰۳. اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی استان اصفهان
۱۰۴. انجمن صنفی کارفرمایان کارخانجات آردسازی استان اصفهان
۱۰۵. انجمن صنفی داروخانه‌های دامپزشکی استان اصفهان
۱۰۶. انجمن صنفی کامیونداران نجف‌آباد

آذربایجان شرقی

۱۰۷. انجمن پیمانکاران عمرانی آذربایجان شرقی
۱۰۸. انجمن صنفی داروخانه‌داران دامپزشکی استان آذربایجان شرقی
۱۰۹. اتاق اصناف مرکز استان آذربایجان شرقی
۱۱۰. انجمن صنفی کارفرمایی شرکت‌های حمل‌ونقل جاده‌ای شهرستان شبستر
۱۱۱. اتاق بازرگانی صنایع معادن و کشاورزی تبریز
۱۱۲. خانه صنعت معدن و تجارت تبریز
۱۱۳. انجمن صنفی شرکت‌های حمل‌ونقل تبریز و حومه
۱۱۴. انجمن مدیران صنایع تبریز
۱۱۵. اتاق تعاون استان آذربایجان شرقی
۱۱۶. انجمن صنفی کارآفرینان برتر بخش صنعت استان آذربایجان شرقی

آذربایجان غربی

۱۱۷. خانه صنعت و معدن و تجارت استان آذربایجان غربی
۱۱۸. اتاق تعاون استان آذربایجان غربی
۱۱۹. اتاق اصناف ارومیه

البرز

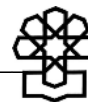
۱۲۰. انجمن صنفی شرکت‌ها و مؤسسات حمل‌ونقل مسافر کرج
۱۲۱. انجمن صنفی حمل‌ونقل کالای کرج و حومه
۱۲۲. اتاق بازرگانی صنایع معادن و کشاورزی البرز
۱۲۳. انجمن صنفی تولیدکنندگان بتن آماده و قطعات بتنی استان البرز و غرب استان تهران

ایلام

۱۲۴. اتاق اصناف مرکز استان ایلام
۱۲۵. اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایلام
۱۲۶. اتاق تعاون استان ایلام

بوشهر

۱۲۷. انجمن صنفی شرکت‌های خدماتی استان بوشهر
۱۲۸. انجمن ملی خرمای استان بوشهر
۱۲۹. انجمن مدیران صنایع بوشهر
۱۳۰. اتاق اصناف مرکز بوشهر
۱۳۱. اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی بوشهر

تهران

۱۳۲. انجمن صنفی کارفرمایی پیمانکاران شرکت‌های ساختمانی تأسیساتی تجهیزاتی استان تهران
۱۳۳. اتحادیه‌های تعاونی‌های مصرف محلی استان تهران
۱۳۴. انجمن صنفی نانهای حجیم و نیمه‌حجیم و مسطح انبوه صنعتی استان تهران
۱۳۵. انجمن صنفی فلزات ذوبی و ضایعاتی استان تهران
۱۳۶. انجمن صنفی آزمایشگاهیان دامپزشکی استان تهران
۱۳۷. انجمن شرکت‌ها و مؤسسات حمل‌ونقل شهرستان بومهن
۱۳۸. انجمن صنفی کارفرمایی شرکت‌های حفاری چاه‌های عمیق و نیمه‌عمیق آب استان تهران
۱۳۹. اتحادیه شرکت‌های تعاونی کشاورزی مرغداران مرغ تخمگذار استان تهران
۱۴۰. انجمن صنفی انبوه‌سازان مسکن استان تهران
۱۴۱. اتحادیه نانوایان تهران
۱۴۲. اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
- چهارمحال و بختیاری**

۱۴۳. انجمن صنفی آموزشگاه‌های آزاد فنی و حرفه‌ای استان چهارمحال و بختیاری
۱۴۴. انجمن صنفی دفاتر پیشخوان خدمات دولت و بخش خصوصی استان چهارمحال و بختیاری
۱۴۵. انجمن صنفی کارفرمایی شرکت‌های خدماتی پشتیبانی و غذایی استان چهارمحال و بختیاری
۱۴۶. اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شهرکرد

خراسان جنوبی

۱۴۷. اتاق تعاون خراسان جنوبی
۱۴۸. اتاق بازرگانی صنایع معادن و کشاورزی بیرجند
۱۴۹. انجمن صنفی کارفرمایی شرکت‌های حمل‌ونقل کالای بیرجند
۱۵۰. انجمن صنفی کارفرمایی آموزشگاه‌های آزاد فناوری اطلاعات بازرگانی و امور مالی بیرجند

خراسان رضوی

۱۵۱. انجمن شرکت‌های ساختمانی و تأسیساتی خراسان رضوی
۱۵۲. اتحادیه مرغداران خراسان
۱۵۳. انجمن صنفی کارفرمایی مهدکودک‌های شهرستان تایباد
۱۵۴. انجمن صنفی کارفرمایی تولیدکنندگان قطعات خودرو خراسان رضوی
۱۵۵. انجمن صنفی نمایندگان بیمه کارآفرین استان خراسان رضوی
۱۵۶. انجمن صنفی کارفرمایی کاریابی‌های جنوب خراسان رضوی
۱۵۷. انجمن صنفی کارفرمایی کارخانجات آرد استان‌های خراسان
۱۵۸. خانه صنعت، معدن و تجارت خراسان رضوی
۱۵۹. کانون انجمن‌های کارفرمایی صنایع خراسان رضوی
۱۶۰. انجمن‌های صنفی کارفرمایی مراکز شغلی خراسان رضوی
۱۶۱. انجمن مدیران صنایع خراسان
۱۶۲. کانون کارفرمایی حرف خراسان رضوی

خراسان شمالی

۱۶۳. اتاق اصناف مرکز استان خراسان شمالی
 ۱۶۴. اتاق تعاون استان خراسان شمالی
 ۱۶۵. انجمن دارندگان و رانندگان کامیون اسفراین
 ۱۶۶. اتاق بازرگانی صنایع معادن و کشاورزی بجنورد

خوزستان

۱۶۷. اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی اهواز
 ۱۶۸. انجمن صنفی کارفرمایی داروخانه‌های دامپزشکی استان خوزستان
 ۱۶۹. اتاق اصناف اهواز
 ۱۷۰. انجمن صنفی شرکت‌های خدماتی دزفول و حومه
 ۱۷۱. انجمن صنفی کارخانجات آرد خوزستان
 ۱۷۲. انجمن صنفی کارفرمایان شرکت‌های کشتی‌سازی بندر خرمشهر
 ۱۷۳. اتاق اصناف تولیدی - خدمات فنی کلانشهر اهواز

زنجان

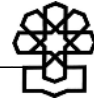
۱۷۴. اتاق تعاون استان زنجان
 ۱۷۵. خانه صنعت، معدن و تجارت استان زنجان
 ۱۷۶. انجمن صنفی شرکت‌های خدماتی و فنی مهندسی زنجان
 ۱۷۷. اتاق بازرگانی، صنایع معادن و کشاورزی زنجان

سمنان

۱۷۸. اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی سمنان
 ۱۷۹. انجمن صنفی کارفرمایی دفاتر خدماتی ارتباطی استان سمنان
 ۱۸۰. انجمن صنفی کارفرمایی تولیدکنندگان شن و ماسه استان سمنان
 ۱۸۱. انجمن صنفی کارفرمایی نمایندگی‌های مجاز سایپا استان سمنان
 ۱۸۲. کانون کارفرمایی صنایع برق و الکترونیک استان سمنان
 ۱۸۳. انجمن صنفی شرکت‌های حمل‌ونقل کالای شهرستان شاهرود
 ۱۸۴. انجمن مدیران صنایع استان سمنان
 ۱۸۵. کانون انجمن‌های صنفی کارفرمایی استان سمنان

سیستان و بلوچستان

۱۸۶. انجمن صنفی کارفرمایی شرکت‌های مسافربری سیستان و بلوچستان
 ۱۸۷. انجمن صنفی کارفرمایان صنعت شیر استان سیستان و بلوچستان
 ۱۸۸. انجمن شرکت‌های حمل‌ونقل بین‌المللی سیستان و بلوچستان
 ۱۸۹. اتاق تعاون استان سیستان و بلوچستان
 ۱۹۰. انجمن صنفی کارخانجات آردسازی استان سیستان و بلوچستان

فارس

- ۱۹۱. انجمن پیمانکاران عمرانی استان فارس
- ۱۹۲. انجمن مدیران صنایع شعبه فارس
- ۱۹۳. انجمن صنفی کارفرمایی نمایندگان بیمه نوین استان فارس
- ۱۹۴. اتاق بازرگانی صنایع معادن و کشاورزی شیراز
- ۱۹۵. انجمن صنفی شرکت‌های حفاری استان فارس
- ۱۹۶. کانون انجمن‌های صنفی کارفرمایی استان فارس
- ۱۹۷. انجمن صنفی کارخانه‌های سنگبری استان فارس
- ۱۹۸. انجمن صنفی شرکت‌های تأسیساتی و تجهیزاتی فارس

قزوین

- ۱۹۹. کانون کارفرمایان استان قزوین
- ۲۰۰. انجمن صنفی معماران تجربی استان قزوین
- ۲۰۱. اتاق تعاون استان قزوین
- ۲۰۲. انجمن‌های صنفی مؤسسات آموزشی کارآفرینی استان قزوین
- ۲۰۳. انجمن صنفی دفاتر مشاوره شغلی و کاریابی استان قزوین
- ۲۰۴. انجمن صنفی تولیدکنندگان شن و ماسه استان قزوین
- ۲۰۵. انجمن صنفی انبوه‌سازان مسکن و ساختمان استان قزوین
- ۲۰۶. اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی قزوین

قم

- ۲۰۷. انجمن صنفی نمایندگان بیمه آسیا استان قم
- ۲۰۸. انجمن مدیران صنایع استان قم
- ۲۰۹. انجمن صنفی شرکت‌های خدماتی و مهندسی استان قم

کردستان

- ۲۱۰. انجمن صنفی شرکت‌های حمل‌ونقل کالای سنندج
- ۲۱۱. اتاق اصناف تولیدی سنندج
- ۲۱۲. انجمن صنفی کامیونداران سقز
- ۲۱۳. خانه صنعت، معدن و تجارت کردستان

کرمان

- ۲۱۴. انجمن صنفی حمل‌ونقل کرمان
- ۲۱۵. اتاق تعاون استان کرمان
- ۲۱۶. انجمن صنفی کارفرمایی مجتمع‌های خدماتی رفاهی کرمان
- ۲۱۷. انجمن صنفی صافکاران اتاقساز کرمان
- ۲۱۸. اتاق اصناف تولیدی و خدمات فنی کرمان
- ۲۱۹. خانه صنعت و معدن و تجارت کرمان

کرمانشاه

۲۲۰. انجمن شرکت‌های ساختمانی و تأسیساتی استان کرمانشاه

۲۲۱. خانه صنعت و معدن استان کرمانشاه

۲۲۲. کانون کارفرمایی استان کرمانشاه

۲۲۳. اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی کرمانشاه

کهگیلویه و بویراحمد

۲۲۴. اتاق اصناف مرکز استان کهگیلویه و بویراحمد

۲۲۵. انجمن صنفی شرکت‌های خدماتی استان کهگیلویه و بویراحمد

۲۲۶. انجمن صنفی کارفرمایی شرکت‌های حمل و نقل استان کهگیلویه و بویراحمد

۲۲۷. اتاق تعاون استان کهگیلویه و بویراحمد

۲۲۸. اتاق بازرگانی صنایع معادن و کشاورزی یاسوج

گلستان

۲۲۹. انجمن صنفی شالیکوبی داران استان گلستان

۲۳۰. انجمن شرکت‌های ساختمانی و تأسیساتی استان گلستان

۲۳۱. انجمن صنفی نمایندگان بیمه آسیای استان گلستان

۲۳۲. اتحادیه صنف بافندگان و تولیدکنندگان پوشاک گرگان

۲۳۳. اتاق تعاون استان گلستان

گیلان

۲۳۴. انجمن شرکت‌های ساختمانی و تأسیساتی گیلان

۲۳۵. انجمن صنفی نمایندگان بیمه آسیا گیلان

۲۳۶. انجمن صنفی شرکت‌ها و مؤسسات مسافری شهرستان رشت و حومه

۲۳۷. انجمن صنفی شرکت‌های حمل و نقل جاده‌ای کالا بندرانزلی

۲۳۸. اتاق اصناف مرکز استان گیلان

۲۳۹. انجمن صنفی تلقیح مصنوعی دام گیلان

۲۴۰. اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی رشت

۲۴۱. انجمن صنفی صنایع آرد گیلان و زنجان

لرستان

۲۴۲. خانه صنعت معدن و تجارت استان لرستان

۲۴۳. انجمن انبوه‌سازان استان لرستان

۲۴۴. اتحادیه سنگبران الیگودرز و ازنا

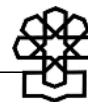
۲۴۵. اتاق تعاون استان لرستان

۲۴۶. انجمن صنفی آموزشگاه‌های آزاد فنی و حرفه‌ای کوهدشت

۲۴۷. اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خرم‌آباد

۲۴۸. کانون کارفرمایان استان لرستان

۲۴۹. انجمن صنفی شرکت‌ها و مؤسسات حمل و نقل جاده‌ای کالای بروجرد

۲۵۰. انجمن صنفی کارفرمایان شرکت‌های مسافربری بروجرد

مازندران

۲۵۱. اتحادیه تولیدکنندگان ماهیان سردآبی استان مازندران

۲۵۲. انجمن صنایع همگن سلولزی و شیمیایی مازندران

۲۵۳. انجمن صنفی شرکت‌های خدماتی پشتیبانی بابل

۲۵۴. انجمن صنفی نمایندگان بیمه آسیای استان مازندران

۲۵۵. انجمن صنفی کلینیک‌های دامپزشکی استان مازندران

۲۵۶. انجمن انبوه‌سازان مازندران

۲۵۷. انجمن صنفی دفاتر پیشخوان دولت استان مازندران

مرکزی

۲۵۸. اتحادیه شرکت‌های تعاونی کشاورزی مرغداران استان مرکزی

۲۵۹. انجمن صنفی سنگبران محلات و حومه

۲۶۰. سازمان نظام صنفی رایانه‌ای استان مرکزی

۲۶۱. اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی اراک

۲۶۲. اتاق تعاون استان مرکزی

۲۶۳. خانه صنعت و معدن و تجارت استان مرکزی

۲۶۴. انجمن صنفی کانون آگهی‌های تبلیغاتی استان مرکزی

هرمزگان

۲۶۵. اتاق تعاون استان هرمزگان

۲۶۶. انجمن صنفی نمایندگان بیمه آسیای استان هرمزگان

۲۶۷. انجمن صنفی کاربایی‌های غیردولتی استان هرمزگان

۲۶۸. اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی بندرعباس

همدان

۲۶۹. انجمن پیمانکاران عمرانی استان همدان

۲۷۰. اتاق بازرگانی صنایع معادن و کشاورزی همدان

۲۷۱. انجمن صنفی کارفرمایی شرکت‌های مسافربری همدان

۲۷۲. انجمن صنفی کارفرمایی شرکت‌های خدماتی و فنی - مهندسی استان همدان

۲۷۳. اتاق اصناف همدان

۲۷۴. خانه صنعت و معدن و تجارت استان همدان

یزد

۲۷۵. انجمن صنفی شرکت‌های حمل‌ونقل طبس

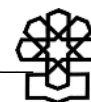
۲۷۶. کانون انجمن‌های صنفی کارفرمایی استان یزد

۲۷۷. اتحادیه شرکت‌های دانش‌بنیان استان یزد

۲۷۸. اتاق تعاون استان یزد

۲۷۹. انجمن صنفی کارفرمایی کارخانجات کاشی، سرامیک و چینی یزد

۲۸۰. انجمن صنفی شرکت‌ها و مؤسسات حمل و نقل یزد و حومه
۲۸۱. اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی یزد
۲۸۲. انجمن صنفی کارفرمایی آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای آزاد استان یزد
۲۸۳. اتاق اصناف مرکز استان یزد

پیوست ۲ - نظرخواهی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی - گروه مطالعات محیط کسب‌وکار (سیزدهمین نظرخواهی فصلی از تشکلهای اقتصادی سراسر کشور برای انعکاس به نمایندگان مجلس شورای اسلامی)

سؤال: طی زمستان ۱۳۹۲، هریک از مؤلفه‌های زیر، چقدر در اداره شرکت‌ها و واحدهای تولیدی عضو تشکل شما مشکل ایجاد کرده است؟ لطفاً به هر مورد از یک تا ۱۰ نمره دهید. به موردی که در اداره واحدهای تولیدی عضو تشکل شما، مشکل چندانی ایجاد نکرده، نمره یک و موردی که اداره واحدهای عضو تشکل شما را تقریباً غیرممکن کرده است، نمره ۱۰ بدهید (مشکلات حادثه، نمرات بالاتر).

نمره از ۱ تا ۱۰ (بدرتین ارزیابی: ۱۰)	مشکلات متعارف تولیدکنندگان ایرانی (به ترتیب الفبا)
	اعمال تحریم‌های بین‌المللی علیه کشورمان
	برگشت چک‌های مشتریان و همکاران
	بی‌تعهدی شرکت‌ها و مؤسسات دولتی به پرداخت به‌موقع بدهی خود به پیمانکاران
	بی‌ثباتی در قیمت مواد اولیه
	بی‌ثباتی قوانین و مقررات مربوط به تولید و سرمایه‌گذاری
	تعرفه پایین کالاهای وارداتی و رقابت غیرمنصفانه محصولات رقیب خارجی در بازار
	تمایل مردم به خرید کالاهای خارجی و تقاضای کم برای محصولات ایرانی مشابه
	تولید کالاهای غیراستاندارد، تقلبی و عرضه نسبتاً بدون محدودیت آن به بازار
	زیاد بودن تعطیلات رسمی
	ضعف بازار سرمایه در تأمین مالی تولید و نرخ بالای تأمین سرمایه از بازار غیررسمی
	ضعف دادرها در رسیدگی مؤثر به شکایت‌ها و اجبار طرف‌های قرارداد به انجام تعهدات
	ضعف زیرساخت‌های تأمین برق
	ضعف زیرساخت‌های حمل‌ونقل
	ضعف نظام توزیع و مشکلات رساندن محصول به‌دست مصرف‌کننده
	عرضه کالاهای خارجی قاچاق در بازار داخلی
	قیمتگذاری غیرمنطقی محصولات تولیدی توسط دولت و نهادهای حکومتی
	محدودیت قانون کار در تعدیل و جابجایی نیروی کار
	مشکل دریافت تسهیلات از بانک‌ها
	موانع تعرفه‌ای صادرات محصولات و واردات مواد اولیه
	نرخ بالای بیمه اجباری نیروی انسانی
	وجود مفاسد اقتصادی در دستگاه‌های حکومتی
لطفاً با پاسخ به دو سؤال زیر، نظرتان را به سیاستگذاران کشور اعلام و آنها را در تصمیم‌گیری بهتر یاری بفرمایید:	
سؤال ۱. به‌نظر شما کدام روش برای حمایت از تولید ملی مؤثرتر است؟ ☐ حمایت‌های نقدی از محل هدفمندی یارانه‌ها ☐ بهبود محیط کسب‌وکار (ایجاد امنیت، رقابت و آزادی برای کسب‌وکارها)	
سؤال ۲. به‌نظر شما دولت در اجرای فاز دوم هدفمندی یارانه‌ها، کدام راه را انتخاب کند؟ ☐ نرخ حامل‌های انرژی را حداکثر ۳۰ درصد افزایش دهد، بدون کمک مالی به تولیدکنندگان ☐ نرخ حامل‌های انرژی را بیش از ۳۰ درصد افزایش دهد با کمک مالی به تولیدکنندگان	

نام کامل تشکل شما: (الزامی است) ..... مهر یا امضای مقام مسئول: .....

نشانی وبسایت تشکل: ..... نشانی پست الکترونیک فعال تشکل: .....

(لطفاً پس از تکمیل به دورنگار ۸۳۳۵۷۱۷۹ - ۰۲۱ یا پست الکترونیک business@majlis.ir ارسال بفرمایید)

مهلت ارسال: ۷ روز پس از دریافت پرسشنامه.

منابع و مأخذ

۱. مرکز آمار ایران، حساب‌های ملی ایران ۱۳۷۰-۱۳۹۰.
۲. گروه مطالعات محیط کسب‌وکار مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، گزارش‌های پایش محیط کسب‌وکار ایران، سال‌های مختلف.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شناسنامه گزارش

شماره مسلسل: ۱۳۷۵۶

عنوان گزارش: پایش محیط کسب‌وکار ایران در زمستان ۱۳۹۲ ارزیابی ۲۸۳ تشکل اقتصادی سراسر کشور از مؤلفه‌های ملی محیط کسب‌وکار در ایران

نام گروه: مطالعات محیط کسب‌وکار

تهیه و تدوین‌کنندگان: شاهین جوادی، مریم احمدیان، زهرا نعیمی

ناظر علمی: سیدامیر سیاح

متقاضی: معاونت پژوهش‌های اقتصادی

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی:

۱. محیط کسب‌وکار

۲. شاخص

۳. نگرش‌سنجی

تاریخ انتشار: ۱۳۹۳/۴/۹